Rok XIV. Warszawa, dnia 5 stycznia 1938 r. № 1

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, UL. MIODOWA 6,
tel. Administracji 5-92-63 i tel. Redakcji 2-97-03
NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. MIODOWA Nr. 6, tel. 5-92-63

Rok XIV. Warszawa, dnia 5 grudnia 1937 r. Nr. 1

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Bolesław Chomicz, Mikołaj Dolanowski, Józef Rożkowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

CENY OGŁOSZEŃ
Strona w tekście: 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł.
Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1|2 str. 35 zł., 1|4 str. 20 zł.

Na progu nowego roku

Rozpoczynając nowy rok kalendarzowy wypada się zastanowić, jak się przedstawia w najogólniejszych zarysach bilans roku ubiegłego i jakie są widoki na przyszłość w roku bieżącym.

Na ogół ocena roku 1937 u wszystkich publicystów, którzy się na ten temat wypowiedzieli, wypada dość jednolicie. Wszyscy stwierdzają dużą poprawę w dziedzinie produkcji przemysłowej, wzrost zatrudnienia, zwiększenie się obrotów handlowych, płynność na rynku pieniężnym, coraz lepszą sytuację budżetową. Ocena sytuacji rolnictwa wypada już mniej jednolicie. Ceny zbóż wprawdzie wybitnie się poprawiły, zato zbiory tegoroczne wypadły niezbyt pomyślnie, a poza tym poprawa w dziedzinie cen artykułów hodowlanych, szczególnie ważnych dla małych gospodarstw rolnych, nie była wyraźna. Natomiast prawie żadnych wskazówek w tych opiniach nie można znaleźć co do kształtowania się dochodu społecznego. Tymczasem sprawa ta nie tylko dla instytucji oszczędnościowych posiada znaczenie pierwszorzędne; wzrost dochodu społecznego jest najpewniejszym wskaźnikiem istotnej poprawy koniunktury, a jednocześnie — umożliwiając zwiększenie spożycia ludności, a więc trwałe powiększenie rynku zbytu — stanowi o trwałości tej koniunktury.

Nie ulega wątpliwości, że nasz dochód społeczny w roku ubiegłym się powiększył. Zachodzi tylko pytanie, w jakim stopniu wzięły w nim udział poszczególne warstwy ludności. Wydaje się, że poza przemysłem, handlem i większym rzemiosłem, w których to gałęziach wzrost dochodu jest niewątpliwy, dochody szerokich mas pracowników fizycznych i umysłowych, a nawet większości wolnych zawodów, nie kształtowały się równie pomyślnie. Bo jeśli nawet wzrosło zatrudnienie, to liczba bezrobotnych utrzymuje się wciąż na wysokim poziomie, co dowodzi o dużym przyroście nowych rąk do pracy i „gąb" do wyżywienia. Nie można przy tym zapominać, że ogólny poziom cen wzrósł w roku ubiegłym o kilka punktów, powodując wzrost kosztów utrzymania.

W rozważaniach nad sytuacją gospodarczą w roku ubiegłym nie wolno pominąć dwóch radosnych momentów natury raczej strukturalnej. Specjalną pozycję dorobku gospodarczego w roku ubiegłym stanowi rozpoczęcie budowy tzw. centralnego okręgu przemysłowego. Uprzemysłowienie centralnych połaci kraju będzie miało dodatni wpływ gospodarczy nie tylko dla tych samych obszarów, ale przyczyni się do podniesienia gospodarczego całego kraju. Drugim momentem, o którym jużeśmy na tym miejscu pisali [1]), to proces wzmacniania polskiego stanu średniego.

Przechodząc z kolei do oceny sytuacji komunalnych kas oszczędności w roku ubiegłym, musimy stwierdzić, że zrobiły one duży krok naprzód na drodze usunięcia szczerb doznanych w czasie kryzysu.

Najwyraźniejsza poprawa wystąpiła w dziedzinie oszczędnościowej. Wkłady w K. K. O. wzrosły

---

1) Por art. „Finansowanie stanu średniego" (Oszczędność, Nr 24 z 1937 r.).

o ok. 70 milionów złotych, a więc po raz pierwszy w tak silnym stopniu od czasu kryzysu. Tak znaczny przyrost wkładów, który przypada głównie na pierwsze półrocze czyli na okres największego ożywienia stosunków gospodarczych, wydaje się niezupełnie zrozumiały. Wszak w związku z ożywieniem, zwłaszcza w dziedzinie budownictwa, należało by się spodziewać raczej odpływu wkładów z kas oszczędności [2]). Jeżeli mimo to mieliśmy do czynienia ze wzrostem wkładów, dowodziłoby to, że do kas napłynęło dużo pieniędzy tezauryzowanych uprzednio wzgl. wycofanych z kas w roku 1936. Boć przecież, jakeśmy to już wyżej zaznaczyli, trudno mówić o większym wzroście dochodów szerokich warstw pracowników fizycznych i umysłowych, składanie zaś pieniędzy przez kupców, rzemieślników czy przemysłowców w okresie wzrostu działalności gospodarczej jest mało prawdopodobne.

Ten przyrost wkładów był dla kas bardzo pożądany. Pozwolił im przede wszystkim na doprowadzenie do niezbędnego poziomu ich rezerw gotówkowych uszczuplonych w 1936 r. na skutek odpływu wkładów. Większą ekspansję kredytową wykazały jedynie kasy województw centralnych i wschodnich, których rezerwy kasowe były dostateczne i w których przyrost wkładów był największy.

Drugim czynnikiem polepszenia sytuacji K. K. O. była poprawa wypłacalności wśród dłużników, a nawet wśród rolników. Zmniejszyły się egzekucje, protesty wekslowe, ustały ciągłe prolongaty pożyczek. Dzięki poprawie wypłacalności dłużników wzrosła z jednej strony dochodowość kas, a z drugiej zaczęła się polepszać płynność ich aktywów. Przyczyniła się do tego również odpowiednia polityka kas oszczędności, polegająca na ostrożnym udzielaniu nowych kredytów, niedopuszczaniu do tworzenia się nowych zaległości w spłatach, uzyskiwaniu dodatkowych zabezpieczeń przy dawnych kredytach, jak również spłata zaciągniętych przez kasy kredytów bankowych. Do uporządkowania portfelu kas przyczyniła się wreszcie konwersja długów rolniczych i komunalnych.

Tak więc zawdzięczając jedynie ogólnej poprawie gospodarczej oraz odpowiedniej polityce, K. K. O. mogą powoli usuwać i leczyć ujemne skutki kryzysu. Żadnej bowiem pomocy, o którą były starania w związku z pracami Komisji Specjalnej — kasy nie zdołały w roku ubiegłym uzyskać. Jedynym widocznym rezultatem całej tej akcji jest przejmowanie przez P. B. R. części portfelu kas z tytułu rozprowadzanych swego czasu kredytów celowych, które okazały się nieściągalne.

Wreszcie wspomnieć wypada o dużej pracy, nieskończonej jeszcze, w dziedzinie reorganizacji prawnej K. K. O. Wprowadzenie nowych statutów kas oraz reorganizacja dotychczasowych Związków K. K. O. stanowią nowy b. poważny etap w rozwoju naszych instytucji.

Tak w krótkości przedstawia się przegląd sytuacji gospodarczej kraju, a specjalnie K. K. O. w roku ubiegłym. A jakie są widoki na przyszłość?

Bawienie się w przepowiednie jest zawsze rzeczą niebezpieczną. A już specjalnie trudno przewidywać w takiej chwili, kiedy najpoważniejsi ekonomiści różnych krajów debatują nad tym, czy obecna faza dobrej koniunktury ma się ku końcowi i czy nie jesteśmy w przededniu nowego kryzysu. Przewidują już nawet, że nowy okres poprawy ma przypaść na rok 1941.

Kwestia dalszego rozwoju koniunktury ma specjalne chyba znaczenie dla Polski, która właściwie dopiero od 2 lat wyszła z depresji gospodarczej. „Kurier Warszawski" rozpisał nawet na ten temat ankietę wśród ekonomistów i praktyków życia gospodarczego. W dyskusji na ten temat przeważa na ogół zdanie, że tak samo, jak obecną poprawę zawdzięczamy nie tylko rozwojowi koniunktury światowej, tak dalszy rozwój naszej wewnętrznej koniunktury będzie w dużej mierze od nas samych zależał. Ponieważ zaś obecne ożywienie w Polsce rozwija się w tempie niezbyt szybkim i pozbawione jest znamion spekulacyjnych, więc też nawet pesymiści sądzą, że o ile zostaniemy wciągnięci w nową depresję światową, to jednak będzie ona miała u nas przebieg łagodny.

Jasną jest rzeczą, że rozwój K. K. O. zależeć będzie w dużej mierze od sytuacji ogólno - gospodarczej. Ważnym czynnikiem dalszej sytuacji będzie niewątpliwie również przeprowadzona z nowym rokiem obniżka oprocentowania wkładów, za którą ma pójść obniżenie kosztów kredytu. Miesiące wiosenne powinny przynieść pod tym względem pewne wyjaśnienie.

W każdym razie podkreślić musimy z naciskiem, że pomyślny rozwój komunalnych kas oszczędności leży nie tylko w interesie półtora miliona wkładców, ale przede wszystkim w interesie całego kraju, który posiada w K. K. O. doskonale rozwiniętą i coraz sprawniej działającą sieć lokalnych instytucji oszczędnościowo - kredytowych.

B. O.

---

2) Por. art. „Wkłady oszczędnościowe a koniunktura gospodarcza" (Oszczędność, Nr 21 i 22 z 1936 r.).

Oszczędność w oświetleniu wybitnych ekonomistów

VII. LEON BILIŃSKI

Urodził się w 1846 r. w Zaleszczykach. Studiował prawo na Uniwersytecie Lwowskim w latach 1863 — 67, habilitując się tam jako docent ekonomii społecznej; w 1871 zostaje profesorem tegoż Uniwersytetu i pozostaje na tym stanowisku do r. 1883, kiedy jako poseł do parlamentu austriackiego obrał karierę polityczną.

Na ten okres czasu przypada jego praca naukowa w dziedzinie teorii ekonomii i skarbowości, które dały mu członkowstwo Akademii Umiejętności w Krakowie i duży rozgłos.

W latach 1892 — 1895 B. jest prezesem kolei austriackich, następnie (w 1895 — 97 i 1909 — 911) dwa razy austriackim ministrem skarbu, od r. 1900 do 1909 był gubernatorem Banku Austro - Węgierskiego, a w latach 1912 — 1915 był wspólnym austro - węgierskim ministrem finansów i wielkorządcą Bośni i Hercegowiny. W przerwach był dwukrotnie prezesem poselskiego Koła Polskiego w Wiedniu i wreszcie w 1917 — 18 zasiadał jako członek w Izbie Panów. Na stanowisku gubernatora Banku Austro - Węgierskiego Biliński był twórcą polityki dewizowej, dzięki której zdołał utrzymać kurs korony na poziomie złota bez wymienialności banknotów na złoto (tzw. system waluty pozłacanej, prototyp obecnego „goldexchange - standard"). W działalności politycznej przejawiał dużo inicjatywy i energii i położył duże zasługi dla sprawy polskiej pod zaborem austriackim.

Po wskrzeszeniu Polski Biliński zostaje powołany (w 74 roku życia) na Ministra Skarbu dn. 31.IV.1919 w gabinecie Paderewskiego. Nie zdołał jednak opanować piętrzących się trudności i ustąpił 13.XII.1919 nie wprowadziwszy unifikacji waluty. Jedynym rezultatem jego pracy była organizacja Ministerstwa Skarbu oraz opracowanie zasad budżetowania.

Zmarł w czerwcu 1923 r. w Wiedniu.

Biliński łączył w sobie gruntowną wiedzę z głęboką kulturą i umiejętnością praktycznego wykorzystania posiadanych wiadomości. W swoich poglądach naukowych był przedstawicielem kierunku historycznego w ekonomii. Był uczniem Schäfflego. Stąd płynie u niego mocne akcentowanie czynnika socjologicznego i uznawanie praw państwa do kierowania życiem gospodarczym. Biliński odrzuca myśl o prawach ekonomicznych jako o czymś analogicznym do praw przyrodniczych. Decydującym czynnikiem w życiu gosp. są, obok czynników przyrodniczych, wola ludzka, obyczaje narodowe i społeczeństwo. Gospodarstwo nie jest wynikiem mechanicznego stawania się, lecz rezultatem świadomej działalności jednostek. Biliński mocno podkreśla tło społeczne, na którym działalność jednostek się odbywa i akcentuje momenty etyczne gospodarowania.

Poglądy B. na oszczędność są ściśle związane z całokształtem jego systemu. W oszczędności przejawia się twórcza zdolność człowieka umiejącego rozumnie dysponować posiadanymi środkami. Oszczędność pojęta jest b. szeroko jako realizacja zasady ekonomicznej — maximum rezultatu przy minimum nakładów, — obejmuje więc również tzw. przez B. oszczędność rzeczową czyli proces racjonalizacji. Oszczędność jest koniecznym, lecz nie jedynym warunkiem tworzenia kapitałów. Podstawą kapitalizacji jest produkcja, drugim czynnikiem jest właśnie oszczędność utrzymująca konsumcję we właściwych granicach i trzecim wreszcie jest użycie produkcyjne zaoszczędzonych środków czyli tzw. lokacja.

Poglądy naukowe wypowiedział B. w szeregu prac w sposób zwięzły, jasny i ciekawy. Napisał m. in.: „Wykład ekonomii społecznej" (1873 — 74) 2 tomy, w późniejszych wydaniach pod zmienionym tytułem: „System ekonomii społecznej"; „Studia nad podatkiem dochodowym" (1872); „Die Luxussteuer als Korrektiv der Einkommensteuer" (1875); „Die Eisenbahntarife" (1875); „System nauki skarbowej" (1876).

Wyjątki poniższe przedrukowano (zmieniając nagłówek i pisownię) z I tomu „Systemu ekonomii społecznej" (Lwów 1880), dział III: Nauka o kapitalizacji, str. 507 — 520.

ROLA OSZCZĘDNOŚCI W TWORZENIU KAPITAŁÓW

Trzy są dziś i były po wszystkie czasy warunki i stadia wszelakiej kapitalizacji, mianowicie produkcja, szczędzenie i lokacja...

Niniejsze stadium kapitalizacji obejmuje właściwą kwestię sporną w nauce: kiedy mianowicie niektórzy pisarze angielscy i szkoła manchesterska [1]) zapominają zupełnie o produkcji, a tworzenie kapitału przypisują samemu szczędzeniu, to przeciwnicy popadają w odwrotną ostateczność. Prawda spoczywa pośrodku, to znaczy, do kapitalizacji potrzeba produkcji, wszakże ona sama nie starczy, skoro jej nie przyjdzie w pomoc szczędzenie.

Śmieszną jest po prostu opinia przypisująca samej oszczędności siłę twórczą, boć oszczędny musi zaoszczędzać j a k i e ś w y t w o r y [2]), a te muszą być wynikiem produkcji. Toż tylko tendencja odnośnych pisarzy zdoła wytłumaczyć podobną jednostronność. Chodziło im o to, by wykazać niekapitalistom, iż kapitaliści tylko własnymi usiłowaniami i jakby wśród męczeństwa tworzą kapitały; chodziło o to, by wszelakiego bezpośredniego wpływu na kapitalizację odmówić produkcji, przy której niezaprzeczenie współdziałają niekapitaliści - robotnicy; chodziło o to, by robotnicy nie rozmyślali nad faktem, iż niejeden przedsiębiorca odziedziczył kapitał i bez własnej pracy pobiera zeń dochody przy pomocy właśnie pracy robotników! Tymczasem tego wszystkiego nie było wcale potrzeba, boć robotnikowi można b e z f i k c y j wyjaśnić pożytek dzisiejszej budowy społecznej, w której kojarzy się praca zawisła z niezawisłą; bo w szczególności można mu wykazać, iż z rezultatów produkcji, przy której jest zajętym, może kapitalizować nie tylko przedsiębiorca, lecz i sam robotnik za pomocą stowarzyszeń i kas oszczędności; bo w końcu można go pouczyć, iż dzisiejszy ustrój społeczny nie wyklucza osobnego udziału robotników w zysku, ani częściowej przemia-

1) Szkołą manczesterską nazywa się nieściśle angielskich ekonomistów liberalnych, epigonów A. Smitha.

2) „Wytworami" nazywa Biliński dzisiejsze pojęcie „dobra".

ny ich pracy zawisłej w niezawisłą za pomocą stowarzyszeń produkcyjnych.

Ale z drugiej strony niemniej błądzą pisarze, którzy samej tylko produkcji przypisują tworzenie kapitałów, a szczędzenie przedstawiają jakby jaką klęskę ekonomiczną[3]). Oni to właśnie podnieśli tu rzekomą różnicę w stanowisku gospodarstwa społecznego a indywidualnego, twierdząc, że w pierwszym sama tylko produkcja może tworzyć kapitały, zaś jedynie drugiemu służy ujemny czynnik zwany szczędzeniem; oni też całkiem niesłusznie odnoszą szczędzenie wyłącznie do konsumcji osobistej, i na podstawie tej fikcji dowodzą zgubności jego.

Stanowisko autora jest tu tedy następujące. Jak już podniesiono, sama oszczędność nie zdoła utworzyć kapitału, bo przedmiot tego szczędzenia, tego gromadzenia zapasów musi być wytworzonym drogą produkcji; ale też największa produkcja nie przysporzy sama przez się kapitałów ani jednostce, ani gospodarstwu społecznemu, skoro nie przybędzie jej w pomoc oszczędność[4]). Mogło by się wprawdzie zdawać, że przy wytworach, które z natury zawsze są kapitałami, np. przy maszynach, narzędziach, okupacji ziemi itp., starczy już sam akt produkcji. Tymczasem fakt niezaprzeczony, że np. maszyna sama przez się jest kapitałem, nie dowodzi jeszcze, iż przez jej produkcję powstaje nowy kapitał, o który właśnie chodzi tutaj. Przeciwnie, ponieważ produkcja ta wymagała ze strony wytwórczy konsumcji rzeczowej, tj. użycia pewnej cząsteczki jego kapitału zakładowego, i zużycia znacznej części jego kapitału obrotowego, przeto produkcja maszyny sama przez się zawiera w pierwszym rzędzie tylko dyslokację kapitału, a raczej przemianę pieniędzy lub przygotowanego węgla, żelaziwa itp. w formę maszyny. Nowy kapitał nie powstał jeszcze przez sam fakt tej produkcji, mimo że jej rezultat jest sam przez się kapitałem... Dopiero oszczędność może przerobić kapitały z rezultatu produkcji bez względu na to, czy odnośne wytwory są same przez się kapitałami czy też nie: dopiero wtedy, gdy ktoś nabędzie ową maszynę z pieniędzy zaoszczędzonych, dopiero wtedy stworzy z niej nowy kapitał, tak samo, jak gdy z takichże pieniędzy zakupi np. u hurtownika do swego sklepu cukier. Produkcja maszyny przez wytwórcę, dalej produkcja tych wytworów, z których sprzedaży nabywca maszyny zaoszczędził pieniądze, i w końcu to zaoszczędzenie po stronie nabywcy, dopiero te czynności[5]) stworzyły nowy kapitał. A nie jest to wyłącznie stanowisko odnośnej jednostki, lecz i całego gospodarstwa społecznego, boć nie można powiedzieć, iż temuż przybył nowy kapitał, skoro przemieniono istniejący już np. kapitał pieniężny itp. w maszynę: ta przemiana mogła być pożyteczną, potrzebną, niezbędną, ale nie stworzyła nowego kapitału, skoro nie objęła przemiany nowego zaoszczędzenia w maszynę.

Jeżeli więc dla gospodarstwa indywidualnego zarówno jak dla społecznego jest szczędzenie obsolutnym, lubo nie jedynym warunkiem tworzenia nowych kapitałów, toć ono nie może być tak strasznym nieszczęściem ekonomicznym, jak twierdzą jego przeciwnicy. Tylko naturalnie nie należy wykrzywiać tego aktu, nie należy przedstawiać go jednostronnie lub w karykaturze. Właśnie zaś jedno i drugie czynią przeciwnicy szczędzenia, bo najprzód odnoszą je jednostronnie tylko do konsumcji osobistej, a po wtóre mają przy tym na myśli najgorszą formę szczędzenia przy tej konsumcji, tj. skąpstwo stanowiące drugą obok marnotrawstwa ostateczność[6]). Jak marnotrawstwo dąży do zaspokojenia pewnych potrzeb, bez względu na to, czy i w jakim stosunku starczą na nie dochody lub bez względu na inne potrzeby ważniejsze, — tak znowu *skąpstwo* jest zaniedbaniem zbędnych a nawet niezbędnych potrzeb wbrew pomyślnemu stanowi ekonomicznemu. Takie skąpstwo, które w pieniądzu czci Boga, a zapoznaje naturę człowieka uposażonego w rozmaite potrzeby osobiste, szkodzi jednostce i ogółowi, a rozpowszechnione doprowadziłoby nawet pośrednio znowu do marnotrawstwa; albowiem obniżona zanadto konsumcja musiałaby tak dalece obniżyć ceny artykułów zbytkowniejszych, że te niskie ceny musiałyby potem wielką część ludzi pobudzić do przesadniej znowu konsumcji rzeczonych przedmiotów. Toteż oszczędność nie jest wcale skąpstwem, lecz stoi pośrodku między nim a marnotrawstwem. Godziwym jest szczędzenie, skoro się je przedsiębierze w stanie ubóstwa czy miernym celem zapobieżenia nędzy; godziwym jest szczędzenie, skoro się je przedsiębierze w stanie pomyślnym celem kapitalizacji, ale bez uszczerbku dla potrzeb niezbędnych, a nawet po części i zbytkownych, i bez uszczerbku dla gospodarstwa zarobkowego. W pierwszym wypadku chodzi niejednokrotnie o najszlachetniejsze poświęcenie rodzinne, w wypadku drugim rozchodzi się jedynie o to, by bądź gospodarstwo zarobkowe urządzić oszczędnie, bądź część dochodu wolnego przechować dla przyszłości: a jużci do takich aktów nie mogą się odnosić powyższe zarzuty i proste żarty!

Chcąc tedy poważnie, bez dowcipów traktować oszczędność jako czynnik kapitalizacji, należy ją przede wszystkim wyróżnić od skąpstwa, po wtóre

3) Carey oszczędzanie równa marnotrawstwu *(Przyp. autora)*.

4) O tyle słusznie wyraża się Smith, że oszczędność a nie pilność (industry) jest bezpośrednią przyczyną kapitalizacji. *(Przyp. autora)*.

5) wespół z aktem samego zakupna, tj. lokacją, o której niżej *(Przyp. autora)*.

6) O marnotrawstwie pisze Biliński w dziale II (o konsumcji). Odróżnia on tam „marnotrawstwo", „zbytek artystyczny" i „komfort". O ile dwie ostatnie odmiany zbytku są dla gospodarstwa społecznego nieszkodliwe, a nawet (jak komfort) pożyteczne, o tyle marnotrawstwo jest szkodliwe. „Marnotrawiąc kapitał czyni się uszczerbek produkcji społecznej, która przy pomocy tych kapitałów mogłaby dostarczyć wiele wytworów dla spożywców a wiele zajęcia dla warstw roboczych". Marnotrawca daje wprawdzie „zarobek" pewnym jednostkom, to jednak kosztem produkcji dóbr potrzebniejszych. Poza tym marnotrawstwo, choćby polegało na konsumcji dochodu, powoduje zawiść między klasami społecznymi, a po wtóre kieruje kapitały w zbyt silnym stopniu ku produkcji dóbr zbytkownych ze szkodą dla produkcji dóbr niezbędnych, które przez to wzrastają w cenie i stają się mniej przystępnymi dla warstw roboczych.

należy rozróżnić *oszczędność przymusową*, tj. ograniczanie wszelakiej konsumcji przy niepomyślnym stanie gospodarczym, od *oszczędności dobrowolnej*, tj. przedsiębranego wśród stanu pomyślnego ograniczania bądź to konsumcji kapitału w gospodarstwie zarobkowym, bądź konsumcji dochodów wolnych w gospodarstwie domowym; po trzecie należy w myśl tego ostatniego pojęcia pamiętać, iż oszczędność dobrowolna może się odnosić tak do konsumcji rzeczowej [7]) czyli do kosztów produkcji, jak do konsumcji osobistej czyli do kosztów utrzymania.

Otóż:

A) Szczędzenie w gospodarstwie zarobkowym nie da się stosować zbyt wszechstronnie, a w każdy sposób wymaga wielkiego znawstwa odnośnej produkcji tak pod względem technicznym jak gospodarczym. Przedsiębiorą ją tylko pracownicy samoistni posiadający kapitały. Wytwórcy samoistni bowiem, obrani z kapitału zakładowego zarówno jak obrotowego (jako to duchowni, lekarze, inżynierowie i tym podobni wytwórcy usług osobistych) [8]), mogą w dziedzinie produkcji szczędzić co najwięcej na czasie: tym sposobem zaś może wzrastać ich dochód, — może dalej w konsekwencji wzróść możność szczędzenia i kapitalizacji w gospodarstwie domowym, ale nie w zarobkowym. Wytwórcy zaś, obrani tak z kapitału jak ze samoistności (więc np. urzędnicy, robotnicy itp), mogą znowu szczędzić albo na czasie, albo co najwięcej na kapitale chlebodawcy. W pierwszym wypadku może podobnie jak w poprzedzającym wzrastać ich dochód, o ile np. pracują od sztuki, w drugim wypadku korzysta z zaoszczędzeń przede wszystkim chlebodawca, który swoją drogą może z tego tytułu przyznać robotnikowi premię. Wszakże i w tym wypadku wzrasta bezpośrednio znowu tylko dochód robotnika, służący jedynie kapitalizacji w gospodarstwie domowym. Formalnych zaoszczędzeń w dziedzinie gospodarstwa zarobkowego, przy konsumcji rzeczowej, może przeto dokonywać tylko samoistny wytwórca - kapitalista, i to już bez względu na to, czy produkuje wytwory rzeczowe (fabrykant, rolnik itp.), czy usługi (kupiec, kolej żelazna itd.). Zaoszczędzenia tych wytwórców obejmują tylko kapitał, boć na rzecz gospodarstwa zarobkowego wydaje się prawidłowo jedynie kapitały, a dopiero w celu ostatecznej kapitalizacji, czyli raczej już łokacji, poświęca mu się dochody. Ale też zato odnoszą się do obu głównych rodzajów kapitału, do stałego i obrotowego [9])...

Tyle o oszczędności przy konsumcji rzeczowej: czy tylko za jej pośrednictwem powstają istotnie nowe kapitały? Bo można by wątpić o tym, ile że w gospodarstwie zarobkowym zaoszczędza się istniejące już bez tego kapitały, których przecież niepodobna kapitalizować po raz wtóry! Tymczasem tak nie jest, gdyż tu owszem z drobnych cząstek kapitału stałego, a zwłaszcza obrotowego (np. z krajcarów oszczędzonych na każdym centnarze węgla itp), tworzy się kapitał większy, całkowity. Zapewne, że po dokonanej kapitalizacji suma kapitału, tak tkwiącego w przedsiębiorstwie, jak nowo utworzonego, nie będzie przewyższała kapitału, który przedsiębiorca miał przed zaoszczędzeniem bądź w przedsiębiorstwie, bądź w ogóle w ręku: i nie może przewyższać, boć przedsiębiorca faktycznie tylko część dawnego kapitału ujął przedsiębiorstwu i skapitalizował odrębnie. Ponieważ jednak owa część pozostała przedsiębiorstwu działa po dokonaniu kapitalizacji tak, jak przed zaoszczędzeniem działał cały kapitał większy, przeto część ujęta przedsiębiorstwu może jakby kapitał nowy służyć odrębnie gospodarstwu zarobkowemu. O ile więc chodzi o działalność kapitału — a to przecież jest stanowczym, — zwykł z racjonalnych zaoszczędzeń przy konsumcji rzeczowej powstawać nowy kapitał, i już to samo nie dozwala pominąć tego rodzaju oszczędności...

Jakkolwiek zresztą bądź, chociażby wskutek zaoszczędzeń przy konsumcji rzeczowej nie wydzieliła się nawet odrębna część kapitału z dotychczasowego, to przecież przynajmniej to pewne, iż wskutek nich obniżą się koszta produkcji każdego wytworu z osobna, a przez to znowu pójdą w górę zyski na tak długo, aż pokąd nie spadną później ceny w całym kraju. Wzrost zaś zysku w gospodarstwie prywatnym czy też napół - publicznym sprowadza u odnośnych osób fizycznych możność wzrostu dochodu wolnego, z którego można dokonywać oszczędności w drugim kierunku, w kierunku konsumcji osobistej.

B) A to szczędzenie w gospodarstwie domowym, wyśmiewane przez przeciwników oszczędności, odgrywa nie małą rolę przy kapitalizacji. Przy całym mianowicie uznaniu wielkiego znaczenia zaoszczędzeń przy konsumcji rzeczowej nie podobna zaprzeczyć, iż one same przez się nie dają jeszcze żadnej rękojmi istotnego dokonania kapitalizacji. Chociaż bowiem oszczędność dozwoli producentowi wydzielić nadwyżkę zbędnych kapitałów lub powiększy zysk jego, to przecież zawsze jeszcze zachodzi pytanie, czyli tych nadwyżek nie pochłonie domowe gospodarstwo tegoż wytwórcy. Nawet więc szczędzenie przedsiębiorcy samoistnego w gospodarstwie zarobkowym zawisło ostatecznie od oszczędności przy konsumcji osobistej, cóż dopiero mówić o wszystkich gospodarzach niesamoistnych i samoistnych nie kapitalistach, mogących szczędzić bez tego tylko przy konsumcji osobistej! W ogóle łatwiej i wszechstronniej można szczędzić na tej właśnie konsumcji, a stąd gospodarstwo domowe jest prawdziwym polem dla zaoszczędzeń. Zapewne, że i tutaj także nie są wykluczone szkodliwe objawy oszczędności: kto np.

---

7) Dzisiaj mówimy: „konsumcja reprodukcyjna“ czyli zużycie przy produkcji.

8) Biliński zapomina widocznie, że i ci wytwórcy usług osobistych muszą posiadać dla pełnienia swych czynności pewien kapitał rzeczowy (narzedzia).

9) W dalszym ciągu Biliński omawia oszczędzanie na kapitale stałym i kapitale obrotowym, co prowadzi do obniżenia kosztów produkcji i cen towarów. Ciekawe te wywody pomijamy tutaj, jako że wschodzą one w zakres racjonalizacji produkcji wzgl. samofinansowania przedsiębiorstw. Biliński obejmuje to wszystko szerokim pojęciem oszczędności.

dlatego nie daje dzieciom stosownego wychowania lub mieszka w niezdrowym pomieszkaniu, ażeby zaoszczędzoną nadwyżkę włożyć do kasy oszczędności, ten naturalnie postępuje nierozsądnie. Ale pominąwszy takie wyjątki, nie można nigdzie szczędzić łatwiej i pożyteczniej, jak w gospodarstwie domowym, gdzie z drobnych groszów tworzą się znaczne częstokroć sumy, i gdzie mianowicie działa nie tyle mężczyzna zajęty zazwyczaj poza domem, ile zbawienny instynkt kobiety. Przy tym powstają tutaj nowe te kapitały bezpośredniej i jaśniej, więcej niejako dodatnio, niż w gospodarstwie zarobkowym. Kiedy mianowicie przedsiębiorca zaoszczędza istniejące już kapitały, zatem nowe tworzy niejako tylko ujemnie, nie dopuszczając wyżej wskazanym sposobem użycia całych kapitałów w danym gospodarstwie, — to w gospodarstwie domowym tworzy oszczędność kapitały z tego, co jest antytezą, a przynajmniej już tylko pozostałością i konsekwencją kapitałów, z dochodu! W końcu nie należy też przeoczyć, że gdy gospodarstwo domowe nie ma obowiązku dostarczania funduszów dla gospodarstwa zarobkowego, przeto zaoszczędzonym na konsumcji osobistej cząstkom nie zagraża niebezpieczeństwo bezowocnego pochłonięcia przez gospodarstwo zarobkowe.

Wszystko to dowodzi wysokiego znaczenia oszczędności w gospodarstwie domowym. Jakżeż ona się odbywa? Oto podobnie jak na konsumcji rzeczowej można także na konsumcji osobistej szczędzić bądź przy pierwszym urządzeniu gospodarstwa domowego (np. przy budowie własnego domu mieszkalnego, przy zakupie mebli, naczynia kuchennego itp.), bądź w ciągu odnośnego periodu gospodarczego (np. roku), bądź nawet po jego upływie. Pierwsza grupa zaoszczędzeń dotyka jeszcze po części kapitału, ile że na urządzenie domu, a wcale na tegoż budowę (tj. niejako na „zakładowy“ kapitał użytkowy!), przeznacza się w życiu raczej kapitały niż części dochodu. Natomiast grupa druga i trzecia odnoszą się już wprost do dochodu wolnego stanowiącego właściwe źródło oszczędności na konsumcji osobistej, i to bez względu na to, czy ten dochód powstał z zaoszczędzeń samoistnego gospodarza - kapitalisty w gospodarstwie zarobkowym, czy tylko z samej pracy szczędzącego.

Otóż dochodem wolnym, służącym do dyspozycji człowieka jest właściwie dopiero to, co pozostało już po dokonanym zaspokojeniu niezbędnych potrzeb osobistych; a z tego by wynikało, iż szczędzenie osobiste jest możebne tylko po upływie periodu gospodarczego. Tymczasem przy niezłym poglądzie na dość prawidłowe dochody i potrzeby można już w ciągu roku rozpoznać zbędne części dochodu, tymbardziej że nie podobna wymagać od zamożnego zwłaszcza człowieka, by mimo rzeczonego poglądu nie zaspokajał swych potrzeb zbędnych czy zbytkowych przez cały przeciąg roku, aż pokąd nie skrystalizuje się właściwy dochód wolny. Jak więc już w ciągu roku objawia się, a nawet służy człowiekowi dochód wolny, tak można go też zaoszczędzać w tym czasie: dzieje się to w ten sposób, że takiego dochodu wolnego, rozpoznanego już w ciągu roku, nie obraca się całkowicie na potrzeby zbędne lub zbytkowe, czyli że te potrzeby zbędne lub zbytkowe z góry urządza się tak, by spodziewany dochód wolny nie został przez nie pochłoniętym całkowicie. Co bardziej, to szczędzenie w ciągu roku jest nawet ważniejsze i skuteczniejsze niż takiż akt po upływie roku; bo gdy według wiadomycn wywodów ostatecznie nawet dochód wolny bywa w znacznej części tylko „pozycją rachunkową“, więc kapitalizacja nie mogłaby niejednokrotnie przyjść do skutku po upływie roku, gdyby nieoszczędny gospodarz wyczerpał dochód wolny już w ciągu roku. Toteż „oszczędnym“ nazywa się nie tylko ten, kto kapitalizuje nadwyżki pozostałe, lecz także, i to w pierwszym rzędzie, ten, kto celem uzyskania takich nadwyżek oszczędnie urządza swoje gospodarstwo domowe, kto mimo znacznych dochodów umie utrzymać swe wydatki w granicach rozsądnych. A właśnie to szczędzenie w ciągu roku jest głównym powołaniem kobiety gospodyni, obok której mniejsza rola przypada mężczyźnie; natomiast zaoszczędzanie pozostałego przy końcu roku dochodu wolnego czy chronienie go od konsumcji osobistej jest już więcej powołaniem gospodarza i wiąże się już właściwie z trzecim i ostatnim czynnikiem kapitalizacji z tak zw. lokacją oszczędności...

Nie dość wytwarzać całym zasobem sił swoich i kapitałów; nie dość przy tej produkcji i jej rezultatach szczędzić rozmaitymi sposobami; potrzeba jeszcze te zaoszczędzenia, tj. wydzielone drobne cząstki kapitału czy też zaoszczędzone dochody wolne, przemienić w kapitał, nadając im własności tegoż. Dopiero ta czynność stwarza ostatecznie kapitały nowe dla jednostki zarówno jak dla gospodarstwa społecznego. I otóż ten akt, za pomocą którego nadaje się zaoszczędzonej sumie jedną z dwóch charakterystycznych cech kapitału, przeznaczając ją do bezpośredniej lub pośredniej służby dla gospodarstwa zarobkowego, zowie się *lokacją zaoszczędzeń...*

Wybrał i wstępem zaopatrzył
M. Reutt.

Plakat

Klasyfikacja.

Jednym ze środków reklamy i propagandy graficznej, opartej na zastosowaniu liter, cyfr i rycin — jest plakat.

Cel jego istnienia da się ująć w trzech słowach: oddziaływanie na masy. Przeznaczony dla „wszystkich“ lub dla pewnych grup społecznych, nieuwzględniający indywidualnych upodobań i wymagań poszczególnego klienta, jest typowym środkiem reklamy pośredniej.

Rozróżniamy dwa zasadnicze typy plakatów:

1) krótkożyjące plakaty papierowe (afisze) i 2) plakaty stałe, malowane na szczytach domów, na lustrach, plakaty blaszane, emaliowane itp.

Zależnie od miejsca umieszczenia, plakaty mogą posiadać charakter reklamy zewnętrznej, wabiąc przechodnia barwnymi plamami ze słupów ogłoszeniowych, specjalnie na ten cel przeznaczonych tablic, zwracając na siebie uwagę wzdłuż torów kolejowych i dróg — lub też reklamy wewnętrznej, przyciągając wzrok w miejscach sprzedaży, w lokalach, instytucjach, urzędach, na dworcach, w poczekalniach, wagonach.

Plakat, który służy przeprowadzeniu pewnej idei, nazwiemy plakatem propagandowym; jeśli w sposób gwałtowny, „wojowniczy" wyraża się ideę — plakatem agitacyjnym; plakat, którego zadaniem jest sprzedaż towaru, czy usługi — plakatem reklamowym.

Trochę z historii.

Już w czasach starożytnych były rozpowszechniane różne wiadomości przez napisy na murach. W Pompei zachowało się coś około 1600 takich zawiadomień wymalowanych czarną albo czerwoną farbą. Są to po większej części obwieszczenia, w których byli polecani kandydaci na urzędy, albo zawiadomienia dotyczące walk gladiatorów. W Rzymie urzędowe, polityczne i prywatne wiadomości były wypisywane na specjalnie do tego celu przeznaczonych tablicach gipsowych.

W średniowieczu zastosowano do podobnych zawiadomień na murach motyw rysunkowy — znaku cechu, herbów itp. Wynalazek druku wprowadził drukowane słowo i drukowany obraz w krąg powszechnie stosowanych środków reklamy.

Podróżujący kuglarze zaczynają się posługiwać plakatami papierowymi, przedstawiającymi dzikie zwierzęta i różne dziwolągi. Celem obrazka było zwrócenie uwagi; zaproszenie na przedstawienie i szczegółowy program zamieszczano pod rysunkiem.

Były też stosowane plakaty, które zastępowały dzisiejsze szyldy firmowe.

Do jednych z najstarszych znanych nam plakatów należą: plakat, który pojawił się w r. 1501 w Kolonii z okazji święta strzeleckiego i plakat z r. 1518 z Rostoka, przedstawiający przebieg ciągnienia loterii i wygrane.

Do połowy 19-go wieku głównie podróżujący posługiwali się plakatem. Znaczenie jego wzrasta w latach 1860 — w Anglii i w Ameryce, 1890 — w Niemczech. Dziś jest to jeden z najpopularniejszych środków oddziaływania na opinię publiczną.

Jaki plakat spełni swe zadanie.

Wielkie znaczenie plakatu dla nowoczesnej reklamy czy propagandy wypływa z jego dużego zasięgu dzięki zdolności przemawiania do wszystkich, nawet nieumiejących czytać. Ale zadaniu swemu sprosta tylko plakat dobry i dobrze rozmieszczony.

Znajomość technicznej strony plakatu obowiązuje rysownika, niemniej jednak zasady strony technicznej muszą być znane osobie kierującej propagandą, gdyż ona decyduje o przyjęciu, względnie odrzuceniu plakatu.

Jakim warunkom tedy musi dobry plakat odpowiadać?

Wielkość i format.

Skuteczność plakatu w dużym stopniu zależy od jego wielkości. Dużych rozmiarów plakat Schichta, wypełniający całą wysokość słupa ogłoszeniowego, prędzej zwróci uwagę niż inny plakat skromniejszych rozmiarów. Nad problemem stosunku wielkości plakatu do jego skuteczności warto się zastanowić, ponieważ koszty rozmieszczenia plakatów poważnie rosną w zależności od ich rozmiarów. Jeśli możemy umieścić plakat tak, że nie grozi mu sąsiedztwo innych, większych, lepiej wykonanych — duży jego rozmiar odgrywa mniejszą rolę. Jak podaje O. Langer w książce „Zasady ogłaszania", normalny plakat uliczny w Stanach Zjednoczonych posiada wymiary 2,90 na 6,40 metrów — u nas największy wymiar plakatu przeznaczonego na słupy ogłoszeniowe (w Warszawie) wynosi 1,20 na 2,70 metrów. Jedną z przyczyn mniejszych wymiarów naszych plakatów jest brak odpowiednich tablic ogłoszeniowych. Nawet gdyby ogłaszający zdecydował się na większy plakat (składający się z pojedyńczych arkuszy, tworzących razem jedną całość), wówczas zmuszony byłby do budowania własnych tablic.

Trudno wyprowadzić matematyczną formułkę wielkości plakatu, trzeba tylko pamiętać o tym, że musi on być takich rozmiarów, aby go zauważył i przeczytał każdy przechodzący obok, przy tym — rzecz prosta — im będzie większy, tym łatwiej zwróci na siebie uwagę.

Najpopularniejszym formatem plakatu jest prostokąt pionowy, dużo częściej stosowany i bardziej skuteczny niż prostokąt poziomy. Najmniej przyjętą formą jest kwadrat. Stosunek wysokości do szerokości wyraża się w większości wypadków cyframi 1 : 0,7 rzadziej 1 : 1,3 (Seyffert).

Obraz, barwa.

W układzie plakatu - afisza trzeba wziąć pod uwagę to, że publiczność, dla której jest on przeznaczony, znajduje się w ruchu, idąc albo jadąc. Przechodzień poświęca plakatowi nie więcej jak jeden rzut oka. W tym jednym spojrzeniu musi on więc objąć wszystko: rysunek, napis, tendencję.

Najsilniej zwraca uwagę i najkrócej ją absorbuje dobry, barwny rysunek. Dlatego jest on zasadniczym elementem plakatu. Napis powinien być tylko jego uzupełnieniem. Mniejszą rolę odgrywa rysunek w plakatach stałych. Interesant w poczekalni jakiegoś urzędu albo podróżny, który czeka na swój pociąg na dworcu, może poświęcić napisowi na plakatach więcej uwagi. Nie mniej jednak i w tym wypadku rysunek jest atrakcją plakatu, przyciągając uwagę.

Treścią rysunku bywa najczęściej: sprzedawany towar lub przedmiot służący idei, którą chcemy

wyrazić np. skarbonka, korzyść z kupna towaru czy z wyznawania tej idei.

Rysunek może być ujęty realistycznie. Rysunek ekspresjonistyczny ma oddziaływać na widza przez przeżycia artystyczne. Może być też potraktowany humorystycznie. Celem zwrócenia uwagi na tradycję firmy, towaru, instytucji, może być utrzymany w stylu historycznym itd.

Jakie ujęcie jest najwłaściwsze? — I to trudno ująć w jakąś ścisłą formułkę. Jeśli uprzytomnimy sobie jednak zasadniczy cel plakatu — działanie na szerokie rzesze — łatwo przyjdziemy do wniosku, że symbolika, ekspresjonizm nie przemawiają do mas, najłatwiej trafi do nich ujęcie proste, realistyczne.

Zadaniem rysunku jest jak najwyrazistsze uzmysłowienie tematu. Dlatego niewskazane jest nagromadzenie wielu szczegółów, należy raczej wybić jeden szczegół, na którym pragniemy skoncentrować uwagę. Nie można z plakatu robić tablicy dydaktycznej i postępować tak, jak znana praczka Makuszyńskiego, która chciała na szyldzie pralni umieścić wszystkie procesy prania łącznie z portretami całej rodziny.

Fotos, coraz częściej stosowany w reklamie graficznej, pomaga osiągnąć wizualność, uwypukla rysunek. Fotos taki musi być naturalnie retuszowany, ew. uzupełniony rysunkiem przez grafika.

Podstawową zasadą jest barwność plakatu. Barwa jest czynnikiem, który wywiera najsilniejsze wrażenie na widza. Ciekawą statystykę dotyczącą zastosowania barw w plakatach podaje Seyffert w swoim dziele: *„Allgemeine Werbelehre“*. Na 1000 plakatów poddanych badaniu częstotliwość zastosowania poszczególnych kolorów przedstawiała się w ten sposób:

Kolor	biały	występował w	96%	plakatów
„	czarny	„ „	85%	„
„	żółty	„ „	67%	„
„	czerwony	„ „	66%	„
„	niebieski	„ „	48%	„
„	zielony	„ „	34%	„
„	szary	„ „	32%	„

A więc, poza kolorami bezbarwnymi (białym i czarnym), najczęściej stosowanymi kolorami są żółty i czerwony. Jeszcze wyraziściej występuje to w statystyce barwy głównej, najbardziej zwracającej w plakacie uwagę. W tym samym 1000 plakatów, w porównaniu z innymi kolorami,

kolor	czerwony	przeważał w	46,4%	plakatów
„	żółty	„ „	38 %	„
„	zielony	„ „	6,8%	„
„	niebieski	„ „	6,1%	„
„	czarny	„ „	1,5%	„
„	biały	„ „	1,1%	„
„	szary	„ „	0,2%	„

Badając natężenie barwy głównej zauważono, że w 11% plakatów przeważała jasna barwa, w 81% — barwa o średnim natężeniu, 8% plakatów miało koloryt ciemny.

Wyprowadzając wniosek ogólny stwierdzono, że kolor czerwony i żółty pobił inne kolory w 84% plakatów, z których 81% było utrzymane w kolorycie pośrednim między jasnym a ciemnym.

Każdy kolor wywiera na człowieku jakieś wrażenie. A więc żółty przez swą jasność pokrewną światłu słonecznemu daje efekt ciepła połączonego z pewnym podnieceniem. Kolor czerwony daje więcej ciepła, a zarazem wywiera efekt drażniący. Niebieski prowadzi wzrok w dalekie odległości, wywiera wrażenie spokoju, odpoczynku itd.

Nie wszystkie kolory i nie wszystkie ich kombinacje jednakowo oddziaływują na widzów. Jedne pozostawiają w pamięci trwalszy ślad — inne mniej trwały. Rozmaitym ludziom i grupom społecznym podobają się różne kolory — inne mężczyznom, inne kobietom.

Kompozytor plakatu, pragnąc wywrzeć na widzu najsilniejsze wrażenie, powinien więc orientować się nie tylko w optycznym zagadnieniu kolorów, powinien znać również prawa fizycznego i psychicznego działania barw.

Przy stosowaniu kolorów w plakacie należy z jednej strony unikać monotonności, z drugiej zaś wystrzegać się nadmiernej jaskrawości, mieszaniny wielu silnych, intensywnych kolorów, rażącej widza, a więc usposabiającej go nieprzychylnie.

Harmonijne zestawienie kilku barw kontrastowych wywoła najlepszy efekt — zwróci uwagę, nie wywołując przykrego wrażenia.

Napis.

Drugim elementem plakatu, mniej zasadniczym, jest napis. Napis, zwłaszcza w plakacie - afiszu, musi być krótki, lapidarny, wyraźny — taki, by można go było przeczytać „mimochodem“ nawet z dużej odległości. Musi być jasny, logicznie związany z tematem rysunku.

Seyffert na podstawie przeprowadzonych badań podaje, że najczęściej plakat posiada nie więcej jak 10 wyrazów. Napis powinien posiadać główny wiersz, który by obejmował 1 do 3 wyrazów (do 20 liter). Tekst napisu podlega prawidłom odnoszącym się do różnych tekstów reklamowych, a więc: należy wybierać wyrazy używane w mowie potocznej, wyrazy charakterystyczne dla przedmiotu, który jest tematem plakatu, trzeba unikać upiększania stylu pięknymi zwrotami retorycznymi, unikać wyrazów obcych itd.

Wielkość liter oraz ich rozmieszczenie odgrywa dużą rolę ze względu na widzialność napisu z odległości. Litery wysokości 5 do 10 cm są czytelne z 35 metrów, najmniejszy druk, aby był przeczytany z odległości 12 metrów, musi posiadać wysokość 1,4 cm.

Kombinacja koloru pisma z tłem jest również ważna dla jego czytelności. Pismo ciemne na jasnym tle jest lepiej widzialne, niż jasne na ciemnym. Najwyrazistszy jest czarny druk na żółtym tle, potem zielony na białym, niebieski na białym itd. Ciekawe, że przy oświetleniu sztucznym wyrazistość poszczególnych zestawień kolorów jest inna. Najwidoczniejsze jest białe pismo na granatowym tle, najgorzej widoczne białe na czarnym.

Zharmonizowanie poszczególnych elementów.

Układ plakatu powinien być oparty na zasadach harmonii między rysunkiem a napisem. Napis roz-

Siedziba K. K. O. powiatu Samborskiego w Samborze.
(Gmach Pow. Związku Samorządowego).

strzelony, umieszczony przypadkowo, bezmyślnie w różnych miejscach plakatu — zaciemnia jego tendencję, każe widzowi się zastanawiać, co znaczy poszczególne słowo na tle tego, a nie innego fragmentu rysunku. Kompozycja graficzna całości musi być zrozumiała, robić wrażenie miłe dla oka, a zarazem różnić się w sposobie ujęcia i wykonania od innych plakatów, zwłaszcza konkurencyjnych.

Recepta Melchiora Wańkowicza na plakat dobrze pomyślany i wykonany brzmi mniej więcej tak: „Plakat powinien rzucać się w oczy kolorem i rysunkiem tak, żeby zauważył go i zrozumiał pasażer tramwaju, którego motor jest włączony na 9-tkę".

Rozprzestrzenienie.

Drugim warunkiem, który pozwala plakatowi spełnić jego zadanie, jest dobre umieszczenie i rozmieszczenie.

Wybór miejsca jest najważniejszym problemem skutecznego umieszczenia. Zawieszając czy nalepiając plakat trzeba uwzględnić najruchliwsze punkty danej miejscowości, dbać o to, żeby nie sąsiadował on z innymi efektowniejszymi plakatami. Przy samodzielnie stojącym plakacie przydrożnym trzeba zwracać uwagę na tło. Jeśli umieszczamy plakat w jakimś lokalu, trzeba wybrać najwidoczniejsze miejsce.

Aby akcja plakatowa przyniosła pożądany skutek — ilość plakatów musi być odpowiednia. Im jest ich więcej, tym więcej osób zwróci na nie uwagę.

Jedną z podstawowych zasad reklamy i propagandy jest jej częstotliwość. Dlatego plakaty trzeba wywieszać często. Plakaty stałe, jak wynika z ich nazwy i przeznaczenia, wiszą stale przez dłuższy czas.

Inną z zasad dobrze prowadzonej reklamy i propagandy, która musi być ciągle nowa, oryginalna, swoista, różniąca się od dotychczasowej, jest zmienianie postaci poszczególnych środków reklamowych. Ciągle jeden i ten sam plakat „opatrzy się", przestanie zwracać uwagę. Dlatego trzeba co jakiś czas zastępować stare plakaty nowymi — wtedy i działanie ich zostanie odnowione.

Rozmieszczaniem plakatów zajmują się u nas różne przedsiębiorstwa, instytucje. Słupy, tablice reklamowe w obrębie miast stanowią własność zarządów miejskich, które wydzierżawiają je na dłuższy okres czasu bądź Związkowi Inwalidów Wojennych, bądź samodzielnym przedsiębiorstwom, czasem biurom ogłoszeń, które z reguły odgrywają rolę pośrednika między ogłaszającym się, a dzierżawcą. W Warszawie np. reklamę na słupach i tramwajach prowadzi na prawach wyłączności P. A. T. Prawo do rozmieszczania plakatów na dworcach, w kolejach posiada Towarzystwo „Ruch", w urzędach pocztowych „Reklama Pocztowa". Koszt kolportażu plakatu jest o wiele wyższy niż jego produkcja.

Badanie efektu.

Żeby zastosować w kampanii reklamowej czy propagandowej właściwy plakat, trzeba przed rozpoczęciem akcji plakatowej przewidzieć jego skuteczność. Zastanawiając się nad wyborem plakatu należy uprzytomnić sobie, że chcemy przy jego pomocy zaatakować zmysły, uwagę, pamięć, wyobraźnię i wolę widza. Badając działanie na zmysły — w danym wypadku na zmysł wzroku — musimy zorientować się, jaka jest widzialność plakatu z bliska i z daleka, przy świetle dziennym, ew. jeśli plakat jest umieszczony wewnątrz gmachu — przy świetle sztucznym. Musi-

my zbadać, czy i jak bardzo zwraca uwagę, co się zauważy przy przelotnym spojrzeniu i co zachowa w pamięci. Musimy porobić spostrzeżenia, jak działa plakat na wyobraźnię, ile potrzeba czasu, żeby zrozumieć, o co w nim chodzi, jakie myśli, skojarzenia i uczucia wywołuje. Jak dalece pobudza wolę do działania w pożądanym przez nas kierunku. Żeby uzyskać obiektywne odpowiedzi na te wszystkie zagadnienia — nie wystarczy oprzeć się na własnym sądzie. Przez zręczne pytania trzeba wysondować u osób zupełnie przygodnych ich zdanie w tej sprawie. Lepiej jest nie uprzedzać ich, że chodzi tu o wydanie wyroku na plakat.

Problem słusznego wyboru plakatu o zasięgu krajowym jest w Polsce dość trudny. Musimy pamiętać o tym, że 70% ludności naszego kraju to ludność wiejska. Plakat o walorach artystycznych odpowiadający mieszkańcom miasta może zupełnie nie przemówić do wyobraźni mieszkańców wsi. Dlatego trudniej jest u nas wykonać plakat „dla wszystkich" — choć trzeba przyznać, że nasi artyści - graficy dają sobie z tym zagadnieniem radę.

Bezsprzecznie skuteczniejsze byłoby jednak działanie plakatu dostosowanego do zainteresowań i upodobań różnych grup: młodzieży, pań domu, wsi itp., ale wymagałoby to opracowania w ciągu roku kilku plakatów dla każdej grupy, co znów pociąga za sobą większe koszty.

(Dok. nast.).

Zofia Kaiserowa.

W sprawie wzajemnego honorowania książeczek oszczędnościowych

(Dyskusja).

Sprawa wzajemnego honorowania książeczek oszczędności K. K. O. poruszona w ostatnim N-rze Oszczędności [1]) ma niewątpliwie olbrzymie znaczenie dla dalszego rozwoju kas.

Trzeba przyznać, że wielkie tempo przyrostu wkładów w K. K. O. uwarunkowane było nie tylko zaufaniem, jakie kasy zdołały pozyskać w społeczeństwie, nie tylko poważnymi gwarancjami, lecz również i preferującą je w odniesieniu do bankowości prywatnej stopą procentową płaconą od wkładów. Był to argument, który niejednokrotnie przeważał i decydował o miejscu lokaty. Dziś po ostatniej obniżce i zrównaniu oprocentowania w większych kasach z P. K. O. i bankami prywatnymi (a w praktyce prawdopodobnie nawet uprzywilejowaniu banków) operowanie korzyściami wyższego oprocentowania całkowicie odpada. Trzeba szukać innych korzyści i tworzyć inne usługi, jakie kasy będą mogły zaofiarować swym wkładcom.

Jesteśmy wszyscy pod sugestią, że w psychice wkładcy nastąpiły od szeregu lat radykalne zmiany, które na stałe odwrócą go od drzwi banku i skierują do K. K. O. Ustaliło się mniemanie, że wkładca stanowczo obdarza większym zaufaniem instytucje publiczno - prawne na niekorzyść bankowości prywatnej. Byliśmy bowiem od kilku lat świadkami znacznego odpływu wkładów z prywatnych banków i kierowania ich do P. K. O. i komunalnych kas oszczędności. Jednak rok 1937 przyniósł oznaki pewnych zmian, mianowicie banki prywatne zaczynają w szybkim tempie odzyskiwać utracone pozycje. I pewnie dla niejednego Czytelnika będzie rewelacją wiadomość, że procentowy przyrost wkładów był w roku 1937 (do dn. 30.VIII) większy w bankach prywatnych niż w K. K. O.

Bankowość prywatna o bardziej elastycznej strukturze organizacyjnej niż K. K. O. i szerszym zakresie operacji może dostarczyć swej klienteli większą sumę usług i niewątpliwie na tym polu może znacznie dystansować K. K. O.

Szczególnie przemiany zachodzące na naszym rynku pieniężnym, związane z chęcią nadania papierom wartościowym większej atrakcyjności, skierują poważny zastęp klientów do ruchliwych wydziałów giełdowych banków z pominięciem kas, gdzie te działy operacji są bądź w zaczątku, bądź też wcale jeszcze nie są powołane do życia. Trzeba uświadomić sobie, że wkładca nie wyrzeknie się inicjatywy i zawsze będzie szukał współpracy z taką instytucją, która w jego mniemaniu najlepiej go obsłuży i zapewni mu maximum korzyści.

Na tle tych z grubsza naszkicowanych zjawisk sprawa wzajemnego honorowania książeczek oszczędnościowych nabiera wyjątkowej wagi i znaczenia.

Pewne doświadczenia na tym polu już są. Np. K. K. O. pow. Warszawskiego od kilku lat honoruje z prawem wzajemności książeczki Kas pow. Grójeckiego, Ciechanowskiego i Nieszawskiego (oddział w Ciechocinku), początkowo do sumy zł 100, obecnie do sumy zł 200 dziennie. Ruch jest dość ożywiony i dotychczas nie było ani jednego wypadku nadużyć ze strony klienteli, ani też powodów do narzekań na akuratność wzajemnych rozrachunków. W ostatnim zaś miesiącu roku 1937 uczyniony został poważny krok w tej dziedzinie przez największą w kraju Kasę m. st. Warszawy, która zawarła umowę z 11 kasami rozpoczynając wzajemne wypłaty z książeczek przez siebie wystawionych. Umowy zawarto m. in. z K. K. O. pow. Krakowskiego z oddziałami w Krynicy i Wieliczce, z K. K. O. pow. Nowotarskiego z oddziałem w Zakopanem, z K. K. O. pow. Nieszawskiego z oddziałem w Ciechocinku, z K. K. O. m. Inowrocławia, m. Gdyni, m. Wilna, m. Lwowa, pow. Krzemienieckiego itd. Warunki współpracy są bardzo ostrożne i krępujące, dając świadectwo wielkiej przezorności. Życie niewątpliwie poczyni

---

1) Por. artykuł „W sprawie wzajemnego honorowania książeczek oszczędnościowych" (wu), „Oszczędność", nr 24 z 1937 r.

pewne korekty, pozwoli nabrać doświadczenia i dostosować je w przyszłości do swych wymagań.

Rozpatrzmy kilka zasadniczych warunków, które stanowią fundament omawianej umowy. A więc: Kasy jednorazowo będą wypłacać nie więcej jak zł 200 dziennie. Wkładca, który przedstawi do wypłaty kilka książeczek, nie może podnieść ogółem ze wszystkich książeczek więcej jak zł 200 w ciągu dnia. Następna wypłata z tej samej książeczki może być dokonana dopiero na trzeci dzień po pierwszej wypłacie. Kasy mogą dokonać wypłaty wyłącznie za przedstawieniem imiennej książeczki oszczędnościowej i po odpisaniu w książeczce wypłaconej sumy. Kasy legitymują przy wypłatach posiadaczy książeczek, zaznaczając w asygnacie rozchodowej kasy i na dowodzie wypłaty przesyłanym do kasy macierzystej, numer dowodu i nazwę urzędu, który dowód wystawił. O uskutecznieniu wypłaty kasy natychmiast zawiadamiają kasę macierzystą na ustalonego wzoru drukach, służących zarazem za dowód wypłaty. Dowód wypłaty zawiera imię właściciela książeczki, jej numer, własnoręczne pokwitowanie odbierającego oraz saldo książeczki po dokonanej wypłacie; poza tym datę i podpis firmowy kasy wypłacającej. Zamknięcia (likwidacji) książeczki może dokonać tylko kasa macierzysta. Klient korzystający z usług umawiających się kas nie ponosi żadnych kosztów, jak również i kasy nie liczą sobie nawzajem kosztów porta i żadnej prowizji. Kasy powinny odmówić wypłaty, jeśli przedstawiający książeczkę nie może się wylegitymować wiarogodnym dowodem z fotografią. Nie powinna też kasa wypłacić wkładu, jeśli książeczka posiada zastrzeżenie, którego warunków kasa nie może dokładnie sprawdzić (np. podano tylko Nr zastrzeżenia). Wykluczona też jest wypłata, jeśli sposób wystawienia książeczki lub zapisy w niej nasuwają zastrzeżenia co do ich autentyczności.

Za szkody spowodowane przez ewentualne nadużycie ponosi odpowiedzialność kasa wypłacająca, jeżeli nie zastosowała się do warunków wzajemnie przyjętych, lub jeżeli nie dowiedzie, że nadużycie powstało i spowodowane było z winy kasy wystawiającej książeczkę.

Rozrachunki mają odbywać się za pomocą rachunków korespondencyjnych. Celem zaś stwierdzenia autentyczności książeeczek, kasy wzajemnie przyślą sobie wzory książeczek przez siebie używanych i wzory podpisów osób uprawnionych do ich podpisywania i cyfrowania obrotów. Stale również będzie prowadzona wzajemna ewidencja książeczek zgubionych, skradzionych i zastrzeżonych.

To byłyby zasadnicze elementy całej konstrukcji, na której została oparta współpraca K. K. O. m. st. Warszawy z jedenastoma innymi kasami.

Jak potrzebne jest uprzystępnienie posługiwania się książeczką K. K. O. na szerszym terenie, świadczy chociażby fakt, że natychmiast po wprowadzeniu w życie umowy rozpoczął się ożywiony obrót książeczkami.

Warunki przytoczone wyżej napewno mogą nasunąć cały szereg zastrzeżeń i napewno przy żywszym obrocie ulegną modyfikacji. Do sprawy tej chciałbym jeszcze powrócić, o ile Sz. Redakcja udzieli mi gościny na łamach „Oszczędności". Na razie chciałem tylko nawiązać do otwartej dyskusji, aby niejako na jej marginesie podkreślić wagę zagadnienia, które samo życie zaczyna już wcielać w praktykę i realizować.

Wł. C.

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

1. Obniżenie oprocentowania wkładów.

W N-rze 87 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 20 bm. pod poz. 626 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 15 grudnia 1937 r. o najwyższych granicach odsetek od wkładów i innych lokat pieniężnych w K. K. O. i spółdzielniach. Według tego rozporządzenia najwyższa granica odsetek, jaką może Kasa płacić od wkładów, wynosi: dla K. K. O. mających powyżej 3.000.000 zł wkładów oszczędnościowych—4½% w stos. roczn., dla pozostałych zaś—5% w stos. roczn. W ciągu dni 10 od daty ogłoszenia cytowanego rozporządzenia Związki K. K. O. mają przedłożyć Ministerstwu Skarbu projekty zróżniczkowania stopy procentowej od różnych typów wkładów, w ramach powyżej określonych. Związek nasz projekt odnośny już opracował i złożył Ministerstwu Skarbu do zatwierdzenia. Oczywiście po zatwierdzeniu sporządzonego przez nas projektu podamy go do wiadomości K. K. O.

Należy zaznaczyć, że przepisy cytowanego rozporządzenia wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1938 r., a w odniesieniu do wkładów i innych lokat pieniężnych, złożonych przed 1 stycznia 1938 r. — po upływie terminu umowy, nie później jednak jak 1 lipca 1938 r.

(Okólnik Nr 54 z 23 grudnia 1937 r.).

2. Ustalenie wysokości odsetek od poszcz. rodzajów wkładów.

Nawiązując do naszego okólnika Nr 54 z dnia 23-go grudnia rb. podajemy do wiadomości, że Ministerstwo Skarbu reskryptem z dnia 22-go grudnia 1937 r. za Nr. D. II. 33580/4/37 — na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 15 grudnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 87/1937 r., poz. 626) — zatwierdziło najwyższe granice stawek pro-

centowych, jednolite dla wszystkich K. K. O. na terenie kraju.

Poniżej przytaczamy w dosłownym brzmieniu reskrypt Ministerstwa Skarbu:

Warszawa, dnia 22 grudnia 1937 r.

„MINISTERSTWO SKARBU
Nr D. II. 33580/4/37

Do

Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, we Lwowie, w Poznaniu, w Katowicach.

Przyjmując do wiadomości pisma: Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dn. 22 grudnia 1937 r., Związku Komunalnych Kas Oszczędności we Lwowie z dn. 21 grudnia 1937 r., Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Poznaniu z dn. 20 grudnia 1937 r. i Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Katowicach z dn. 20 grudnia 1937 r. w sprawie zróżniczkowania stopy procentowej od wkładów i innych lokat pieniężnych w komunalnych kasach oszczędności, na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 15 grudnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 626) Ministerstwo Skarbu zatwierdza najwyższą granicę stawek procentowych jednolitą dla czterech Związków jak poniżej:

	K. K. O. mające powyżej 3 mil. zł wkładów oszczędnosc.	K. K. O. mające poniżej 3 mil. zł wkładów oszczędnosc.
I. Wkłady w złotych.		
1. od wkładów oszczędn. płatn. na każde żądanie	3¼ %	4%
2. od wkładów oszczędn. płatn. za wypowiedz. 1-miesięcznym	3¾ %	4¼ %
3. od wkładów oszczędn. płatn. za wypowiedz. 3-miesięcznym	4¼ %	4½ %
4. od wkładów oszczędn. płatn. za wypowiedz. 6-mies. i dłuższym	4½ %	5%
5. od r/ków bieżących i czekowych	3%	3½ %
II. Wkłady w zł. w złocie.		
1. od wkładów oszczędn. płatn. za wypowiedz. 1-miesięcznym	2½ %	3%
2. od wkładów oszczędn. płatn. za wypowiedz. 3-miesięcznym	3%	3½ %
3. od wkładów oszczędn. płatn. za wypowiedz. 6-mies.	3½ %	4%
III. Wkłady w dolarach.		
1. od wkładów oszczędn. płatn. za wypowiedz. 1-miesięcznym	2%	2½ %
2. od wkładów oszczędn. płatn. za wypowiedz. powyżej 1-mies.	2½ %	3%

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu zaleca, by w miejscowościach, w których działają dwie Komunalne Kasy Oszczędności, z których jedna ma poniżej 3 mil. wkładów oszczędn. — stosowana była jednolita skala odsetek, obowiązująca Kasę mającą wkładów oszczędnościowych ponad 3 mil.

(Okólnik Nr 56 z 27 grudnia 1937 r.).

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

Obniżenie stopy procentowej od wkładów.

Dnia 20 grudnia 1937 pojawiło się w Dzienniku Ustaw R. P. Nr 87, poz. 626 rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 15 grudnia 1937 r. o najwyższych granicach odsetek od wkładów i innych lokat pieniężnych w komunalnych kasach oszczędności i spółdzielniach. Opierając się na przepisach ustawy z 29 marca 1933 r. w sprawie wysokości odsetek od wkładów i innych lokat pieniężnych w K. K. O. i spółdzielniach (Dz. Ust. R. P. Nr 29, poz. 255), Minister Skarbu zarządził obniżenie najwyższych granic oprocentowania wkładów i innych lokat pieniężnych jak następuje:

1) dla K. K. O. i spółdzielni, w których suma wkładów oszczędnościowych przekracza 3 miliony złotych — na 4½% w stosunku rocznym

2) dla K. K. O. i spółdzielni, w których suma wkładów oszczędnościowych nie przekracza 3 milionów złotych, oraz dla gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych — na 5% w stosunku rocznym.

Górna granica wkładów w Galicyjskiej Kasie Oszczędności, Centralnej Kasie Spółek Rolniczych, Ukraińskiej „Szczadnyci" w Przemyślu i Krajowej Kasie Pożyczkowej w Poznaniu — zostaje jednocześnie obniżona do 4½% w stos. rocznym.

Przy zachowaniu wyżej określonych granic najwyższego oprocentowania wysokość stopy procentawej może być zróżniczkowana w zależności od różnych typów wkładów i lokat pieniężnych. Związki K. K. O. mają przedstawić Ministrowi Skarbu w ciągu 10 dni od daty ogłoszenia rozporządzenia, a więc najpóźniej do dn. 31 grudnia 1937, projekty zróżniczkowania stopy procentowej w komunalnych kasach oszczędności — celem zatwierdzenia.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1938 r., a w odniesieniu do wkładów złożonych przed dniem 1 stycznia 1938 r. — po upływie terminu umowy, *nie później jednak jak 1 lipca 1938 r.*

W porównaniu z rozporządzeniem ostatnim o obniżeniu stopy procentowej od wkładów w K. K. O., z dn. 25 czerwca 1937 r., nowe stawki obniżone zostały o ½% w obu kategoriach K. K. O. Została jednak wprowadzona zasadnicza zmiana kryterium podziału kas na kategorie większych i mniejszych. Mianowicie zamiast dotychczasowego podziału na kasy ponad pół miliona wkładów oszczędnościowych i poniżej tej sumy wkładów, rozporządzenie obecne jako kryterium podziału przyjmuje sumę 3 milionów złotych wkładów oszczędnościowych odnośnie do K. K. O. i spółdzielni. Wskutek tej zmiany wynika ważna konsekwencja dla K. K. O. i spółdzielni posiadających sumę wkładów oszczędnościowych w wysokości od pół miliona do 3 milionów złotych. Najwyższa stopa procentowa w tych instytucjach nie ulega zmianie

i wynosi nadal 5%. Obniżka dotyczy zatem kas mniejszych (do 500.000 zł) i większych (ponad 3.000.000 zł wkładów).

I jeszcze jedną ważną dla kas zmianę wprowadza ostatnie rozporządzenie. Mianowicie przewiduje ono ostateczny termin wprowadzenia nowych stawek procentowych z dniem 1 lipca 1938 r., bez względu na termin umowy. Ten nowy przepis ułatwi kasom wprowadzenie zmian w oprocentowaniu różnych lokat złożonych w kasach na długoletnie nieraz terminy, jak np. lokaty Z. U. S.

Kronika krajowa

Zamiast życzeń noworocznych — na „Pomoc Zimową".

P. insp. Cz. Modzelewski wpłacił na rzecz Wojewódzkiego Komitetu Pomocy Zimowej zł 20,— zamiast życzeń świątecznych i noworocznych.

Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy donosi nam, że zamiast życzeń świątecznych i noworocznych oraz podziękowań za otrzymane życzenia wpłaciła na pomoc zimową dla bezrobotnych zł 300,—.

Podobnie prosi nas o zaznaczenie Dyrekcja Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Włocławka, że zamiast życzeń noworocznych i świątecznych wpłaciła na Miejski Komitet Pomocy Zimowej Bezrobotnym we Włocławku zł 25,—.

80-lecie K. K. O. pow. Wrzesińskiego.

W dniu 9 listopada 1937 r. minęło 80 lat od założenia K. K. O. pow. Wrzesińskiego (woj. poznańskie). Zamiast uroczystego obchodu przeznaczyła Kasa z okazji 80-lecia pewne kwoty na odnowienie kościoła parafialnego we Wrześni, na budowę kościoła paraf. w Wszemborzu, na budującą się szkołę powszechną we Wrześni mającą być żywym pomnikiem strajku szkolnego we Wrześni w 1901 r., a wreszcie na wkłady zawiązkowe dla dzieci urodzonych w dniu 11 listopada 1937 r.

Kierownictwo Kasy spoczywa od wielu lat w rękach p. J. Pawlaka, dyrektora zarządzającego Kasy.

Rządowy projekt utworzenia banku komunalnego dla Małopolski.

Do Sejmu wpłynął rządowy projekt ustawy o przekształceniu Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie w Centralną Małopolską Kasę Oszczędności we Lwowie.

Projekt zmierza do stworzenia na terenie Małopolski centrali finansowej dla samorządów i K. K. O., analogicznie do roli istniejących dwóch banków komunalnych. Nowa instytucja posiadać będzie — w porównaniu z Polskim Bankiem Komunalnym — szereg przywilejów, jak zwolnienie od podatków, gwarancja skarbu za wkłady oszczędnościowe, przymusowy udział K. K. O. w kapitale Centralnej Kasy o wysokości 10% funduszu zasobowego kas. Urziały w Kasie mogą być nabywane przez związki samorządowe i K. K. O.

Obchód Dnia Oszczędności w Lublinie.

Wśród licznych sprawozdań z obchodu Dnia Oszczędności na uwagę zasługuje akcja K. K. O. pow. Lubelskiego, której fragment zamieszczamy na zdjęciu.

Program akcji propagandowej opracowany został przez Komitet Propagandowy Oszczędności, do którego wchodzili przedstawiciele: duchowieństwa, garnizonu, samorządu terytorialnego i gospodarczego, organizacji lekarskich, notarialnych i adwokackich, organizacji pracowniczych oraz władz szkolnych, a z ramienia K. K. O. pp. starosta dr J. Dańkowski, dyrektor T. Hajnrych i wicedyrektor Cz. Busiewicz.

Dzień Oszczędności w Lublinie.

W Dniu Oszczędności prof. Zagórski wygłosił szereg prelekcji na temat oszczędności w Uniwersytecie Ludowym, w Domu Żołnierza, na kursach gimnazjalnych oraz krótkie przemówienia podczas antraktów w miejscowych kinach.

Kasa zakupiła znaczną ilość materiału propagandowego i rozesłała go do poszczególnych organizacyj i firm, jak również do szkół w mieście i powiecie.

Po mieście jeździły samochody z transparentami i hasłami oszczędnościowymi, przy czym młodzież akademicka i szkolna rozdawała ulotki i wygłaszała hasła oszczędnościowe.

W jednym z kin wyświetlany był film propagandowy. W prasie miejscowej ukazały się artykuły i ogłoszenia.

Specjalną uwagę zwracał oświetlony i udekorowany Gmach K. K. O.

Nieudane włamanie do kasy oddziału K. K. O. w Błoniu.

W tych dniach niewykryci dotychczas sprawcy włamali się do lokalu błońskiego oddziału K. K. O. pow. Błońskiego w Grodzisku, przedostając się przez przyległy sklep z wyrobami żelaznymi.

Na szczęście w chwili, gdy kasa pancerna była już prawie rozpruta, włamywacze zostali spłoszeni i uciekli pozostawiając na miejscu narzędzia włamania.

Obniżenie stopy procentowej w bankach prywatnych i publicznych.

W związku z akcją obniżenia oprocentowania wkładów i potanienia kosztów kredytu — zapoczątkowaną przez obniżenie stopy dyskontowej Banku Polskiego — obniżka oprocentowania wkładów dokonana została we wszystkich instytucjach.

I tak na mocy uchwały Związku Banków banki prywatne obniżyły stopę procentową od wkładów a vista bezprowizyjnych z 3¼ na 3%, od wkładów 3-miesięcznych z 5 na 4½%, od wkładów 6-miesięcznych z 5½ na 5%.

Z banków państwowych B. G. K. obniżył z dniem 1 bm. oprocentowanie wkładów o ¼% w stosunku do stawek dotychczas płaconych. W ten sposób wkłady banku są oprocentowane następująco: wkłady a vista 2¼%, lokaty terminowe 1-miesięcznie — 2¾%, lokaty 3-miesięczne — 3¼% i lokaty 6-miesięczne 4¼%. Wkłady na książeczki oszczędnościowe będą oprocentowane w wysokości 3%, a rachunki banków bez zmiany, tj. 1%.

P. K. O. obniżyła oprocentowanie wkładów oszczędnościowych również na 3%.

Polski Bank Komunalny w Warszawie obniżył oprocentowanie: od wkładów a vista na książeczkach wkładkowych do 3%, z autom. wypowiedzeniem do 4%, za wypowiedzeniem terminowym do 4½ — 4¾%. Od wkładów na rachunkach czekowych Bank płaci 2½ do 3%, od rachunków lokacyjnych: za wypowiedz. 1 miesięcznym 3½%, 3-miesięcznym 4% i 6-miesięcznym 4½%. Rachunki K. K. O. oprocentowane są wyżej.

Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu obniżył oprocentowanie, jak następuje: wkłady a vista 3%, za wypow. 1-miesięcznym 3¾%, 2-miesięcznym 4%, 3-miesięcznym 4½% i 6-miesięcznym 5%.

Jednocześnie szereg instytucji obniżył oprocentowanie kredytów. B. G. K. obniżył stopę procentową od kredytów o 1%. Oprocentowanie kredytów wekslowych obniżono do 6% od weksli 3-miesięcznych, wzgl. 7% od weksli 6-miesięcznych. Kredyty dyskontowe dla banków prywatnych zamierza Bank obniżyć jeszcze więcej, np. weksle 3-mies. do 4½%. Pożyczki terminowe będą oprocentowane na 7%, a rachunki bieżące na 6 — 7% plus ⅛% prowizji kwartalnie, wzgl. ¼ od sald nie wykazujących obrotów. Pożyczki na zastaw papierów emitowanych przez B. G. K. będą oprocentowane w wysokości 6%, a na zastaw innych papierów 6½%.

Polski Bank Komunalny w Warszawie obniżył stopę procentową od operacji kredytowych o 1%.

P. K. O. obniżyła stopę dyskontową na 4%, ustalając równocześnie dolną granicę przy skupie akceptów na 4%. Oprocentowanie pożyczek pod zastaw papierów obniżone zostało do wysokości 6½% przy równoczesnym obniżeniu taryfy opłat manipulacyjnych.

Wypada tu nadmienić, że K. K. O. m. st. Warszawy również obniżyła stopę procentową od kredytów ,jak następuje: pożyczki zabezp. papierami, dyskonto i pożyczki wekslowe — 7%; pożyczki rzemieślnicze do 1000 zł — 6%, zaś powyżej 1000 zł — 7%. Od 1 lutego pożyczki zabezpieczone hipotecznie — 7½%.

Lista papierów zastrzeżonych.

Urząd Długów Państwa pismem Nr 35802/II/643 U. T./37 z dn. 3.I.38 zawiadamia, że Sąd Okręgowy Wydział V w Warszawie wzbronił wszelkich wypłat i dokonywania jakichkolwiek transakcji następującymi obligacjami: 5% państwowej pożyczki konwersyjnej z 1924 r.

postanowieniem z dnia 21.VI.1937 r. nr V. Co. 136/37 obligacjami

nr nr 3711920 — 930 wart. im. po 10 zł
nr nr 3290018 — 020 wart. im. po 50 zł
nr nr 4297650 — 658 wart. im. po 100 zł
nr nr 4307325 — 327 wart. im. po 500 zł.

Nadto wymieniony Sąd uchylił zakaz wypłat i dokonywania transakcji odnośnie następujących obligacji tejże pożyczki:

1) postanowieniem z dnia 19.VIII.1937 r. nr V. Co. 578/34 odnośnie obligacji nr 4268299 wart. im. 100 zł,
2) postanowieniem z dnia 18 — 23.XI.1937 r. nr V. Z. 1880/30 odnośnie obligacji nr nr 4250482 — 483 wart. im. po 2000 zł,

oraz unieważnił następujące obligacje tejże pożyczki:

postanowieniem z dnia 22/26.X.1937 r. nr V. Z. 1345/30 obligacje:

nr 4133823 wart. im. 1000 zł
nr nr 4151047 — 050 wart. im. po 100 zł
nr 3315915 wart. im. 50 zł
nr nr 3053517 — 520 wart. im. po 10 zł

i świadectwa ułamkowe:

nr 304592 wart. im. 3 zł.

Jednocześnie Urząd Długów Państwa, stosownie do pisma Prokuratora Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 5.XI.1937 r. nr V. Ds. 1033/37, prosi o zatrzymanie następujących obligacji 3% premiowej pożyczki inwestycyjnej:

Emisji I seria 17771 nr 13
seria 17768 nr 50
Emisji II seria 17771 nr 12

i po spisaniu protokołu o przesłanie tych obligacji do tut. Urzędu.

Posiedzenie Komitetu Budowy Szkoły Lotniczej.
(Do notatki w Nr 23 „Oszczędności“ z 1937 r.).

Położenie gospodarcze Polski w oświetleniu B. G. K.

Rok 1937 zaznaczył się w Polsce silniejszym wzrostem produkcji i obrotów niż poprzednie lata pokryzysowe. Produkcja przemysłowa w niektórych gałęziach, a zwłaszcza w dziale dóbr wytwórczych, osiągnęła wzgl. przekroczyła w roku bieżącym najwyższy przedtem poziom wytwórczości z lat 1928/29. Przyczynił się do tego przede wszystkim intensywny ruch inwestycyjny, tak publiczny jak i prywatny, oraz zwiększenie siły nabywczej ludności, zwłaszcza ludności wiejskiej, dzięki poprawie cen artykułów rolniczych. Ożywienie ruchu inwestycyjnego wywołało zwiększenie przywozu surowców przemysłowych i artykułów technicznych, co przy jednoczesnej poprawie eksportu z Polski przyniosło poważną zwyżkę obrotów handlowych z zagranicą.

Wzrost produkcji i obrotów został sfinansowany w dużej mierze z odbudowanych rezerw kapitałowych życia gospodarczego przy stosunkowo niewielkim wykorzystaniu kredytu bankowego. Ponieważ jednocześnie wkłady w instytucjach finansowych wykazały poważny wzrost, przekraczający w roku bieżącym pół miliarda złotych, płynność rynku pieniężnego wzmogła się bardzo silnie, co umożliwiło dwukrotną w ciągu roku powszechną obniżkę oprocentowania wkładów bankowych.

Zwłaszcza miesiąc listopad przyniósł dalszy wzrost płynności rynku pieniężnego, wynikający z jednej strony ze wzmożonego dopływu wkładów, z drugiej zaś z sezonowego spadku zapotrzebowania kredytowego na cele produkcyjne. Przyrost wkładów zaznaczył się we wszystkich grupach instytucyj finansowych. Zapotrzebowanie kredytowe przemysłu osłabło szczególnie w tych gałęziach, które wkroczyły w okres międzysezonowej spokojniejszej produkcji. Ze względu na kończący się sezon inwestycyj budowlanych zmniejszyły się również potrzeby pieniężne budownictwa. Wystąpiło natomiast żywsze zainteresowanie dla papierów wartościowych przyczyniając się do większych obrotów papierami procentowymi i wyraźnej poprawy ich kursów. Dzięki wzrastającej płynności dokonany mógł być dalszy krok na drodze potanienia kredytu przez obniżkę w grudniu stopy dyskontowej i lombardowej Banku Polskiego, za czym, po obniżce oprocentowania wkładów, pójdzie prawdopodobnie również zniżka stopy procentowej od kredytu. Pierwszy krok w tym kierunku zrobił już Bank Gospodarstwa Krajowego, obniżając wydatnie oprocentowanie udzielanych przez siebie kredytów.

Sezonowe osłabienie produkcji przemysłowej wystąpiło w listopadzie w stosunkowo niewielkich rozmiarach...

Stan zatrudnionych w przemyśle w końcu października zbliżył się do przeciętnych liczb rocznych z lat 1928/29 i był o przeszło 100 tysięcy wyższy niż w tym samym czasie 1936 r. W ciągu listopada liczba zatrudnionych zaczęła wykazywać sezonowy spadek, a stan zarejestrowanych bezrobotnych zaczął wzrastać.

W rolnictwie korzystny poziom cen ziemiopłodów został na ogół utrzymany, poprawy doznały ceny nabiału. Wywóz zbóż i artykułów hodowli rolniczej był nieco mniejszy.

Ogólne jednak obroty towarowe z zagranicą zwiększyły się, przy czym silniejsza zwyżka wywozu przyczyniła się do wzrostu czynnego salda bilansu handlowego.

Wiadomości zagraniczne

Zgon twórcy obrotu oszczędnościowo - żyrowego w Niemczech.

Dnia 7 grudnia 1937 r. zmarł dr Johann Eberle, prezes Saskiego Związku kas oszczędności i żyrowych. Ś. p. Prezes Eberle był twórcą obrotu oszczędnościowo - żyrowego w Niemczech, który zapoczątkował przed 30 laty zakładając związek żyrowy gmin saskich. W zmarłym tracą niemieckie kasy oszczędności znakomitego pioniera w dziedzinie organizacji związkowej kas, którego życie było wcieleniem idei zjednoczenia kas niemieckich. Dr Johann Eberle był znany również poza granicami Niemiec jako jeden z najlepszych działaczy na polu kas oszczędności.

Wspólny fundusz gwarancyjny spółdzielni niemieckich.

Idea wspólnego funduszu gwarancyjnego, która najpierw przyjęła się w kasach oszczędności, przenika obecnie i do spółdzielczości. Mianowicie w Niemczech na kongresie spółdzielczym zdecydowano utworzyć w 1938 r. „Wspólny fundusz gwarancyjny Związku spółdzielni niemieckich". Fundusz, do którego będą mogły należeć jedynie spółdzielnie kredytowe rzemieślników i kupców, z wykluczeniem spółdzielni rolniczych, powstanie drogą rocznych składek. Roczna wpłata wynosić ma ½‰ ogólnej sumy zobowiązań spółdzielni (w rozumieniu art. 11, § 1 ustawy kredytowej Rzeszy) oraz zobowiązań z tytułu żyr na wekslach. Według obliczeń roczna suma składek wyniesie od 700.000 do 750.000 Rm.

Fundusz będzie miał za zadanie nie tylko pomoc w razie upadłości spółdzielni, ale również pomoc w razie trudności grożących upadłością. Pomoc udzielona będzie na cele sanacji, poprawy rentowności lub upłynnienia spółdzielni i to w formie zaliczek lub gwarancji. Zasadniczym celem funduszu będzie zapewnienie wkładcom większego zabezpieczenia wkładów oszczędnościowych, wkładów na rachunkach bieżących i wkładów terminowych.

Utworzenie centrali żyrowej austriackich kas oszczędności.

W Nr 23 „Oszczędności" z r. ub. informowaliśmy o przygotowaniach do utworzenia centrali żyrowej kas oszczędności w Austrii oraz podaliśmy pokrótce główne zasady jej działalności.

Obecnie możemy zanotować, że w dniu 17 grudnia 1937 r. odbyło się konstytucyjne zebranie „Zjednoczenia Żyrowego Kas Oszczędności" (Die Girovereinigung der Sparkassen), bo tak się nowa instytucja nazywa. Na zebraniu stwierdzono, że kapitał akcyjny w sumie 15 miln. szylingów został wpłacony gotówką przez kasy oszczędności i ich organizacje i Pocztową Kasę Oszczędności, oraz dokonano wyborów do rady nadzorczej i komisji rewizyjnej Zjednoczenia.

Nowa instytucja żyrowa podejmie swą działalność zaraz po ukończeniu wstępnych prac organizacyjnych.

Stopa procentowa od wkładów w kasach oszczędności we Francji.

Francja uchodzi za kraj ciułaczy i drobnych kapitalistów. Suma oszczędności jest tam b. wysoka. Toteż dotychczas kasy francuskie płaciły swym wkładcom stopę procentową jedną z najniższych w Europie.

Stopa procentowa, płacona przez Kasę Depozytową kasom oszczędności została ustalona na rok 1938 w wysokości 3¾%. Ponieważ zaś kasy mają zagwarantowaną marżę na koszty administracyjne w granicach ½ — ¾%, przeto stopa procentowa od wkładów wyniesie 3 — 3¼%.

Jak z powyższego widać, stopa płacona przez kasy francuskie obecnie nie jest niższa od stopy płaconej przez nasze kasy oszczędności. Francja przestała być krajem najtańszych kapitałów.

Akcja propagandy oszczędności wśród młodzieży fińskiej.

W końcu r. ub. odbyło się w Helsinkach zebranie przedstawicieli stowarzyszeń młodzieży fińskiej, celem naradzenia się nad możliwościami wprowadzenia do programów związków młodzieżowych i stowarzyszeń zajmujących się oświatą ludową — jednolitej akcji mającej na celu propagandę wykształcenia gospodarczego ludności.

Na zebraniu powzięto uchwałę, w której uznano za konieczne zorganizowanie na łamach czasopism młodzieżowych akcji informacyjnej, zwracającej uwagę na znaczenie oszczędności, wykształcenia gospodarczego i uświadomienia w sprawach pieniężnych. Wezwano również organizacje lokalne do urządzania zebrań dla omawiania tych zagadnień, jak również do wprowadzenia ich do programów pracy w kółkach oświatowych tych organizacyj.

Poza tym uznano za konieczne umożliwić młodzieży poprawę warunków materialnych, a to przez postawienie jej pewnych celów, które będzie mogła osiągnąć przez oszczędne obchodzenie się z pieniędzmi, przy jednoczesnym pouczaniu jej, w jaki sposób najłatwiej cele te osiągnąć. Jako praktyczny sposób osiągnięcia tych celów przewiduje się tworzenie klubów oszczędnościowych w ramach tych organizacji.

Dla realizacji tego planu organizacje młodzieżowe mają utworzyć stałą komisję międzyzwiązkową, która się zajmie wprowadzeniem w życie planu i dostarczeniem niezbędnego materiału (np. na zebrania itd.). Utworzenie tej komisji powierzono Związkowi Kas Oszczędności, który wejdzie w porozumienie z przedstawicielami tych organizacji w poszczególnych okręgach.

Z okazji wspomnianego zebrania zorganizowano wystawę materiałów propagandowych, którą zwiedzili uczestnicy zjazdu.

Przegląd prasy

Polityka taniego pieniądza.

Przeprowadzona z końcem roku akcja obniżenia oprocentowania wkładów w instytucjach pieniężnych przyszła dość nieoczekiwanie. A raczej z obniżeniem stopy procentowej liczono się powszechnie, a niespodzianką była decyzja obniżenia jej już od nowego roku, kiedy jeszcze nie wszystkie instytucje zdołały przeprowadzić obniżenie oprocentowania niektórych wkładów terminowych, zarządzone w połowie 1937 r.

Toteż pożytecznym będzie przytoczyć tu ważniejsze ustępy przemówienia p. J. R a k o w s k i e g o, zastępcy dyrek-

tora gabinetu w Min. Skarbu, który w dniu 20 grudnia 1937 r. wygłosił przez radio odczyt n. t. „Pieniądz i gospodarstwo społeczne". Cytujemy za codz. „Gazetą Handlową" (Nr 291 z 21 grudnia 1937 r.).

Podkreśliwszy rolę mobilizacji kapitałów, nie tylko ze źródeł państwowych, lecz i prywatno-gospodarczych, w szybkim rozwoju życia gospodarczego, w odrobieniu zaniedbań dawniejszych oraz strat kryzysowych, p. dyr. Rakowski omówił warunki, na jakich kapitał może pracować gospodarczo, i stwierdził, że

„pieniądz musi być stosunkowo tani, a w każdym razie przystosowany do potrzeb rynku wewnętrznego. Tylko tani pieniądz staje się motorem poprawy gospodarczej, pozwalając na wygospodarowanie zysków, z których spłaca się zaciągane pożyczki. Jeżeli więc Bank Polski po paru latach obniża obecnie stopę dyskontową z 5% na 4½% — oznacza to, że kredyt udzielany przez Bank Polski staje się tańszy. Przeprowadzona obniżka stopy dyskontowej Banku Polskiego zmniejsza odległość, jaka dzieli nas w zakresie kosztu kredytu w instytucji emisyjnej od innych państw".

Jednakże obniżka stopy Banku Polskiego nie wystarcza do potanienia kredytu, gdyż udziela on tylko w niewielkim stopniu kredytów bezpośrednich. Większość udzielonych pożyczek przypada na prywatne i państwowe instytucje pieniężne.

„Obniżenie oprocentowania wkładów w bankach prywatnych i państwowych, w P. K. O., K. K. O. i spółdzielniach kredytowych stwarza warunki potanienia kredytu przez te instytucje. Decyzja w tej sprawie potwierdza jak gdyby wolę wszystkich kierowniczych czynników w państwie, że pieniądz nasz nie tylko jest ustabilizowany, ale że istnieje wola zachowania tej stabilizacji".

Przechodząc do różnych form lokat kapitału, prelegent podkreślił rolę lokat w papierach wartościowych, które są

„narzędziem kredytu długoterminowego, umożliwiającego powstawanie nowych placówek wytwórczych i podejmowanie nowych inwestycyj. Im niższa jest stopa oprocentowania wkładu bankowego, tym większe powstaje zainteresowanie dla rynku lokacyjnego. Kapitały szukają wtedy lokat w papierach wartościowych, obroty giełdowe tymi papierami rosną, a kursy zwyżkują. Na skutek dotychczasowych zabiegów Min. Skarbu w ciągu roku 1937 kursy wszystkich najpoważniejszych papierów naszego rynku lokacyjnego bardzo poważnie wzrosły, zarówno w dziale pożyczek jak listów zastawnych i akcyj. Ten ruch zwyżkowy kursu papierów ma duże znaczenie zarówno z punktu widzenia posiadacza papierów, jak i z punktu widzenia życia gospodarczego. W ten sposób powstaje dla życia gospodarczego większa możność sfinansowania swoich zamierzeń opartych o kredyt długoterminowy".

Z powyższych wywodów p. dyr. Rakowskiego wolno wyciągnąć wniosek, że ostatnia obniżka oprocentowania wkładów jest środkiem umożliwiającym potanienie kredytu krótkoterminowego, a poprzez zwiększenie popytu na papiery wartościowe — ma wpłynąć na potanienie kredytu długoterminowego. Takie są motywy tego zarządzenia.

W końcu p. dyr. Rakowski wyraził przekonanie, że dla milionów naszych wkładców nie jest rzeczą najważniejszą, czy dostaną oni od swych wkładów ułamek procentu mniej czy więcej. Ważne natomiast jest, czy obywatel ten będzie miał pracę i zarobek i czy życie gospodarcze będzie się na tyle rozwijać, aby możliwości tej pracy i tego zarobku rosły, a nie malały.

Pozytywnie ocenia posunięcia rządu publicysta „*Przeglądu Gospodarczego*" (Nr 1 z r. b.) p. E. R., szczególnie w odniesieniu do uzdrowienia kredytu długoterminowego.

„Już przeprowadzona w lipcu 1937 r. redukcja oprocentowania wkładów miała spowodować przesunięcie ku rynkowi kapitałowemu części nadmiaru środków, obserwowanego na rynku pieniężnym. Wydane obecnie zarządzenia zmierzają niewątpliwie do tego samego celu, a sprzyja tym usiłowaniom korzystna reakcja, jaką specjalnie na rynku papierów dywidendowych wywołać może zapowiedź rządu o projektowanym zwolnieniu ich od podatku dochodowego.

W ten sposób w zamiarze obniżenia stopy kredytu także długoterminowego czyniona jest próba uzdrowienia naszego rynku kapitałowego, próba wychodząca z założeń zupełnie słusznych, gdyż ten właśnie rynek ma w zasadzie dla naszych możliwości rozwojowych znaczenie kluczowe, a obecny poziom praktykowanej na nim stopy jest dla tych możliwości po prostu prohibicyjny".

Jednakże możliwości natychmiastowej poprawy w tej dziedzinie autor widzi dość skromne. Najskuteczniejszym środkiem do obniżenia kosztów kredytu długoterminowego w Polsce byłoby zupełne zaprzestanie nowych emisyj publicznych. Skoro postulat ten w praktyce jest niewykonalny i rząd idzie raczej w kierunku przeciwnym ze względu na realizację programu inwestycyjnego (cały rynek sztywny i część rynku wolnego zarezerwowano dla emisji publicznych), to

„W tych warunkach możliwości oddziaływania na rynek kapitałowy wyżej wspomnianymi zarządzeniami są raczej wąskie. Nie dotykają one bowiem w ogóle przeważającej części środków, jakie się na tym rynku gromadzą i jakie znajdują lokatę poza wszelkim normalnym mechanizmem rynkowym. Znaczenie ich polega więc raczej na kierowaniu ku rynkowi kapitałowemu nowych kapitałów, które dotąd od niego stroniły, a które obecnie poszukiwać będą właśnie na nim lokaty dla przyczyn nader różnorodnych — bądź dlatego, że w ogóle powracają z ukrycia do obrotu gospodarczego, bądź też z powodu, że inne formy lokaty stały się mniej atrakcyjne lub całkiem niedostępne (zagraniczne z powodu przepisów dewizowych)...

Z tym jednak zastrzeżeniem co do jej możliwego zasięgu uznać trzeba, że akcja mająca właśnie na celu wzbudzenie zainteresowania dla rynku lokacyjnego, ma w tej chwili w Polsce wyjątkowo pomyślne perspektywy...

...Zauważyć możemy w ostatnich miesiącach jak gdyby pewne ożywienie obrotów papierami procentowymi na giełdzie warszawskiej, co zdaje się wskazywać, że idące w tym kierunku zabiegi zaczynają wydawać efekt... (Jednak) absolutna wysokość dokonywanych obrotów jest wciąż jeszcze bardzo niska, wynosząc np. dla akcyj zaledwie ok. 1 miln. zł miesięcznie. Świadczy to, jak niezmiernie szczupłe środki są dotąd w tych operacjach zaangażowane. W takich warunkach absorbowanie przez ten rynek nowych emisyj nie będzie rychło możliwe".

„*Codzienna Gazeta Handlowa*" w artykule pt. „Polityka taniego pieniądza w Polsce" (Nr 291 z 21 grudnia 1937), podpisanym pseudonimem A l. B a r. kładzie główny nacisk na znaczenie ostatniej obniżki stopy dla kredytu krótkoterminowego.

„Pod tym względem najważniejszym bodaj problemem jest obniżenie stopy procentowej na rynku

wolnym, niezorganizowanym. Stopa zostala by wydatnie obniżona, gdyby banki prywatne mogły porzucić system kontyngentowania kredytów, który polega na wybieraniu tylko klientów pierwszorzędnych. Reglamentacja przymusowa stopy maksymalnej, którą banki mogą liczyć (8,5 od sta, plus prowizja), sprawia, że one zmuszone są liczyć klientom wszelkiej kategorii jednakową stopę procentową. W wyjątkowych tylko razach wielkim, „first - rate" klientom obliczają one nieco tańszą stawkę, odrzucają zaś klientelę nieco słabszą, której nie mogą liczyć zwiększonej stawki za ryzyko i która przeto skazana jest na korzystanie z lichwiarskiego rynku dyskonta „sui generis" prywatnego.

Dlatego trzeba powitać z uznaniem, że rząd, podejmując obecną obniżkę stopy pozostawił przepisy o maksymalnej cenie kredytu, stosowanej przez banki — bez zmiany. Pozwoli to instytucjom kredytowym na większą elastyczność w traktowaniu klienteli i na rozszerzenie ich kręgu przez włączenie przedsiębiorstw dobrych, choć nie pierwszorzędnych. W ten sposób rynek kredytu krótkoterminowego będzie mógł zwolna odzyskać normalne warunki istnienia".

Z książek i wydawnictw

Zofia Zaleska i Wanda Ładzina: Kalendarz Matki, 1938. Wydawnictwo Katolickiego Związku Polek w Warszawie. Str. 224.

Autorki Kalendarza Pani Domu na Wsi i w Mieście, który wyszedł w roku zeszłym w 3 wydaniach, zdobywając sobie bardzo przychylną opinię krytyki i świetną ocenę Instytutu Gospodarstwa Domowego, wydały na rok 1938 nowy kalendarz różniący się zasadniczo układem i doborem treści.

Jeśli chodzi o układ treści, to przedstawia się on b. oryginalnie. Mianowicie, zamiast podawać przyjętym u nas zwyczajem najprzód kalendarium, a następnie dział artykułowy czy powieściowy, „Kalendarz Matki" ułożony jest od początku do końca wg miesięcy roku. W każdej takiej części znajujemy właściwe kalendaruim zawierające w rubrykach poszczególnych dni rocznice zdarzeń historycznych, myśli i aforyzmy, objaśnienia uroczystości kościelnych itd. Wiadomości te przeplatane są krótkimi artykułami z dziedziny kulturalnej, wychowania, życiorysami wybitnych Polek, wiadomości z życia organizacyj kobiecych, urywkami z literatury itp., a nadto artykulikami i wskazówkami praktycznymi z zakresu gospodarstwa domowego (rachunkowości, budżetu, kuchni, pielęgnacji dzieci itp.) i całą masą wiadomości praktycznych interesujących kobietę - matkę. Bardzo pożyteczny jest dział jadłospisów na poszczególne dni tygodnia, dostosowany nie tylko do kieszeni szerokich warstw społeczeństwa, ale i do pór roku z myślą o walorach dietetycznych i odżywczych kuchni. Całość ilustrowana starannie dobranymi rysunkami i winietami — sprawia bardzo dobre i miłe wrażenie.

Reasumując powyższe pobieżne uwagi stwierdzić należy, że „Kalendarz Matki" różni się od całej masy kalendarzy książkowych nie tylko oryginalnym układem, ale przede wszystkim starannym doborem treści, stojącej na wysokim poziomie ideowym, literackim i praktycznym, a podanej w formie przystępnej.

W porównaniu z zeszłorocznym Kalendarzem Pani Domu — Kalendarz Matki jest ujęty więcej popularnie, obliczony na szerokie rzesze matek i gospodyń, dzięki czemu stanowi b. pożyteczne wydawnictwo popularne, wybitnie się odróżniające od panującego typu nie zawsze wartościowych kalendarzy ludowych.

Dla K. K. O. wydawnictwo p.p. Zaleskiej i Ładziny przedstawia dużą wartość propagandową. Wśród obfitej treści, którą scharakteryzowaliśmy luźno wybranymi przykładami, rozmieszczono w sposób dyskretny hasła, sentencje i całe ustępy poświęcone propagandzie oszczędności i kas komunalnych. Niewysoka stosunkowo cena (zł 1,40 za egzemplarz plus koszta przesyłki, a przy nabyciu większej ilości odpowiedni rabat) czynią z omawianego wydawnictwa nie tylko wartościowy ale i przystępny środek propagandowy. Skład główny: Warszawa, ul. Mazowiecka 11 m. 31, tel. 2-92-50. Tam należy kierować zamówienia.

B. O.

NADESŁANE

„Czasopismo Kas Oszczędności" Nr 12 zawiera artykuły: Dr Z. Witkowski — „Z zagadnień na czasie"; Fr. Sell — „O utraconych tytułach na okaziciela i innych"; A. Macholz — „Zakres odpowiedzialności gwaranta". Poza tym zwykłe działy: Dział statystyczny. Nowe ustawy i rozporządzenia. Sprawy podatkowe i stemplowe. Kronika krajowa. Osobiste. Kalendarzyk giełdowy. Przegląd wydawnictw.

„Skarbona Wiejska", zeszyt 12 zawiera w dziale artykułów: „Praca młodzieży w G. K. P. O. i dla G. K. P. O."; „Gminne kasy p.-o. w wojew. wołyńskim" — H. Z. W innych działach: Wnioski Związku Wołyńskiego G. K. P. O., Listy Jana w Oleju Dobruty, Kronika gospodarcza, Z życia kas za granicą. Przebieg pertraktacyj P. B. R. z P. Z. U. W. w sprawie współpracy G. K. P. O. z P. Z. U. W., — Pytania i odpowiedzi, Z życia pokrewnych organizacyj, Przegląd prasy.

„Gazeta Bankowa", Nr 23 — 24 przynosi artykuły: „Regeneracja rynku pieniężnego" (z przemówienia p. wicepremiera w Sejmie); S. Olowiński — „Przegląd aktualnych spraw dewizowych"; St. Żychowski — „Zagadnienie złota"; H. F. — „Kilka uwag o hipotece skarbowej"; S. Blei — Egzekucje na rzecz krajowca przeciw cudzoziemcowi w świetle przepisów dewizowych"; „Nowe przepisy dewizowe w sprawie zakładów ubezpieczeniowych". Zwykłe działy: Bibliografia, Ustawodawstwo gospodarcze, Skarbowość, Pieniądz kredyt, Kronika zagraniczna, Przemysł, rolnictwo i handel.

STATYSTYKA

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 31. XI. 1937 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności Województwa	Liczba kas 30.XI.37	OGÓŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a*			Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		30.IX	31.X	30.XI	30.IX	31.X	30.XI	30 IX	31.X	30.XI
P. K. O.	**1**	**933 756**	**940 051**	**992 992**	**737 076**	**741 749**	**751 620**	**196 680**	**198 302**	**241 372**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**357**	**763 524**	**761 894**	**773 730**	**669 413**	**674 258**	**678 400**	**94 111**	**87 636**	**95 330**
Miejskie	124	503 288	501 673	506 817	437 419	440 689	442 165	65 869	60 984	64 652
Powiatowe	228	255 762	255 927	262 101	228 887	230 441	233 072	26 875	25 486	29 029
Związków międzykomunalnych	4	2 753	2 717	2 757	2 331	2 350	2 368	422	367	389
Wojewódzka	1	1 721	1 577	2 055	776	778	795	945	799	1 260
M. st. Warszawa	1	141 340	140 486	142 824	101 039	103 567	103 246	40 301	36 919	39 578
Warszawa	25	44 051	43 516	44 651	38 010	38 185	38 671	6 041	5 331	5 980
Łódź	17	19 711	19 744	20 512	15 391	15 712	16 028	4 320	4 032	4 484
Kielce	18	17 655	17 787	18 541	14 854	15 134	15 247	2 801	2 653	3 294
Lublin	19	9 811	9 812	10 256	8 426	8 530	8 762	1 385	1 282	1 494
Białystok	14	6 386	6 333	6 527	5 229	5 300	5 329	1 157	1 033	1 198
Wilno	8	7 572	7 452	7 652	6 869	6 880	7 001	703	572	651
Nowogródek	8	2 033	2 077	2 205	1 675	1 732	1 773	358	345	432
Polesie	9	2 721	2 477	2 668	1 989	1 912	1 984	732	565	684
Wołyń	13	4 994	5 030	5 284	3 689	3 829	3 923	1 305	1 201	1 361
Poznań	73	111 396	111 499	112 312	103 619	103 758	104 348	7 777	7 741	7 964
Pomorze	40	38 578	38 234	38 691	31 910	31 801	31 643	6 668	6 433	7 048
Śląsk	18	134 014	134 864	136 698	125 581	126 988	128 584	8 433	7 876	8 104
Kraków	22	121 249	121 486	122 122	117 477	117 932	117 583	3 772	3 554	4 539
Lwów	37	84 043	83 458	85 119	76 496	76 092	77 325	7 547	7 366	7 794
Stanisławów	17	10 964	10 870	10 911	10 589	10 485	10 547	375	385	364
Tarnopol	18	7 006	6 769	6 767	6 570	6 421	6 406	436	348	361
Inne kasy *d*	**2**	**35 194**	**35 140**	**34 675**	**34 704**	**34 776**	**34 359**	**490**	**364**	**316**

a Bez sum figurujących na książeczkach oszczędnościowych wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucji finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w listopapzie dla 5 kas. *d* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

Ogłoszenia urzędowe

Do Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łomży dział „A" wpisano dnia 30 grudnia 1937 roku pod Nr 6361:

Komunalna Kasa Oszczędności, powiatu Łomżyńskiego w Łomży. — Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Łomżyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego. Siedzibą Kasy jest m. Łomża, woj. Białostockiego. Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym. Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Łomżyńskiego w Łomży istnieje od 1919 roku. Łomżyński Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy. Kapitał zakładowy Kasy wynosi 200.000 złotych. Dyrekcję stanowią: Romuald Bielicki — dyrektor zarządzający, Józef Zalewski — zastępca dyrektora zarządzającego, obaj zam. w Łomży i Józef Kisielnicki — członek Dyrekcji, zam. w Stawiskach. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub jego zastępcy. Pisma do ogłoszeń: Dziennik Urzędowy Województwa w Białymstoku oraz organ Związku Kas Oszczędności, czasopismo „Oszczędność" w Warszawie".

WYCIĄG ZE STATUTU
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
POWIATU DZIŚNIEŃSKIEGO
W GŁĘBOKIEM,

uchwalonego przez Dziśnieńską Radę Powiatową w Głębokiem w dniu 4 września 1937 roku, zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 18 listopada 1937 r. Nr 37/S./37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na ryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1 ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Dziśnieńskiego w Głębokiem, założona pod powyższą firmą przez Dziśnieński powiatowy Związek Samorządowy w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Wileńskiego dnia 4 lutego 1929 r. za L. III. 355/s. o., a opublikowane w Wileńskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 18 maja 1929 r. Nr 5, poz. 552.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu dziśnieńskiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Głębokie.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Dziśnieńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalnia herbu Dziśnieńskiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowite bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Dziśnieński Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 złotych.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Dziśnieńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:
1) Rada Kasy jako organ stanowiący,
2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,
3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową Dziśnieńskiego Powiatowego Związku Samorządowego. Równocześnie z wyborem członków Rady — Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z 3 członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor Zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw We-

wnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Dziśnieński Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z 3 członków oraz z 2 zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Dziśnieńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować funduszu, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych;

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Dziśnieńskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU GRODZIEŃSKIEGO W GRODNIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Grodnie w dniu 30 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 6 listopada 1937 r. Nr 8/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Grodzieńskiego w Grodnie, założona pod powyższą firmą przez Powiatowy Związek Samorządowy w Grodnie w roku 1927, a działająca pod tą samą nazwą początkowo na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w dniu 24 kwietnia 1927 r., a od dnia 15 stycznia 1929 r. do dnia wejścia w życie statutu niniejszego — na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Białostockiego decyzją z dnia 3 listopada 1928 roku Nr Sm. 7352/28, a opublikowanego w Białostockim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 15 stycznia 1929 roku Nr 1, poz. 37.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Powiatowego Związku Samorządowego w Grodnie, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Grodno.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Powiatowego Związku Samorządowego w Grodnie.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Powiatowego Związku Samorządowego w Grodnie, Kasa używa pieczęci owalnej bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Powiatowy Związek Samorządowy w Grodnie jako związek założycielski Kasy ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Powiatowego Związku Samorządowego w Grodnie.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis Dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Powiatowy Związek Samorządowy w Grodnie sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Powiatowego Związku Samorządowego w Grodnie.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześnie jak na 6 miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Powiatowego Związku Samorządowego w Grodnie i jest osobno administrowany.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu i Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU HOROCHOWSKIEGO W HOROCHOWIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Horochowie w dniu 30 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 17 listopada 1937 r. Nr 34/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4. ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność Związku Założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Horochowskiego w Horochowie, założona pod powyższą firmą przez Horochowski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Wołyńskiego w dn. 12.VII.1928 r. za L. 2289/SM/1 — 28, a opublikowanego w Wołyńskim Dzienniku Wojewódzkim z dn. 30.IX.1928 r. Nr 10.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Horochowskiego Powiatowego Związku Samorządowego, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest m. Horochów.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa wołyńskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1. statutu niniejszego. Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Horochowski Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 75.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Horochowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

ORGANA KASY I ICH KOMPETENCJE.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową Horochowskiego Powiatowego Związku Samorządowego. Równocześnie z wyborem członków Rady — Rada Powiatowa wybiera na okres 3 letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

KOMISJA REWIZYJNA.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Horochowski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków, oraz z 1 zastępcy, wybieranych przez Radę Powiatową Horochowskiego Powiatowego Związku Samorządowego na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Horochowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześnie jak na 6 miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno

lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Horochowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu i Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KALISKIEGO W KALISZU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Kaliszu w dniu 27 września 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 1 grudnia 1937 r. Nr 59/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) — oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410), w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1 ustęp. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Kaliskiego w Kaliszu założona przez Kaliski Powiatowy Związek Samorządowy w Kaliszu w roku 1931, a działająca do dnia wejścia w życie Statutu niniejszego pod nazwą Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Kaliszu, na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Łódzkiego dnia 16 kwietnia 1929 r. za L. III. 1543, zmienionego dnia 1 lutego 1933 r., a opublikowanego w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 1 lutego 1933 r. Nr 3.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu Kaliskiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Kalisz.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej zawierającej herb Kaliskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Kaliski Powiatowy Związek Samorządowy w Kaliszu jako związek założycielski Kasy ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 51.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Kaliskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14 ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

§ 20 ustępy: 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumnty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do dziaałnia w imieniu Kasy powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 statutu niniejszego.

§ 24 ustęp 1 i 2.

Kaliski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegielnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Kaliskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawianych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy, oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno

lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Kaliskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁUCKIEGO W ŁUCKU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Łucku w dniu 28 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 17 listopada 1937 r. Nr 27/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ust. (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy, oraz przepisy ogólne.

§ 1 ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Łuckiego w Łucku, założona przez Łucki Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1930, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą „Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Łucku“, na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Wołyńskiego dnia 20 grudnia 1930 r. za L. dz. 2704, a opublikowanego w Wołyńskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 20 grudnia 1930 r. Nr 24, poz. 256.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Łuckiego Powiatowego Związku Samorządowego i miasta Łucka, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Łuck.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa wołyńskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa wołyńskiego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Łucki Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Łuckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i ośmiu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ustęp 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ustęp 1 i 2.

Łucki Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z czterech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Łuckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38—54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Łuckiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W ŁOMŻY,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Łomży w dn. 26 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dn. 6 listopada 1937 r. Nr 10/S./37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860), oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Łomżyńskiego w Łomży, założona przez Łomżyński Powiatowy Związek Samorządowy w 1919 r. i działająca pierwotnie pod nazwą „Kasa Oszczędności powiatu Łomżyńskiego", na podstawie statutu zatwierdzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w dn. 13 lipca 1925 r., a od dn. 15 marca 1929 r. do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod firmą „Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Łomżyńskiego w Łomży" na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Białostockiego dnia 22 stycznia 1929 r. za L. SM. 8416/28 i opublikowanego w Białostockim Dzienniku Wojewódzkim z dn. 15 marca 1929 r. Nr 3 str. 202.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Łomżyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Łomża.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Łomżyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Łomżyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Łomżyński Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 200.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Łomżyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową.

Równocześnie z wyborem członków Rady Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis Dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Łomżyński Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Łomżyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na 6 miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzeku-

cyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Łomżyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu i Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU MIECHOWSKIEGO W MIECHOWIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Miechowie w dniu 26 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 10 listopada 1937 r. Nr 19/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Miechowskiego w Miechowie, założona pod powyższą firmą przez Miechowski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1925, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Kieleckiego dnia 27.4.1929 r. za L. Sm. 4456/8, a opublikowanego w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 1.2.1930 Nr 4.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu Miechowskiego oraz obszar, na którym działają oddziału lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Miechów.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa kieleckiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalnia herbu województwa, Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Miechowski Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Miechowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową w Miechowie. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa w Miechowie wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Miechowski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową w Miechowie na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Miechowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na 6 miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Miechowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU PRZASNYSKIEGO W PRZASNYSZU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Przasnyszu w dniu 27 września 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 24 listopada 1937 r. Nr 49/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Przasnyskiego w Przasnyszu, założona pod powyższą firmą przez Przasnyski Powiatowy Związek Samorządowy w 1928 roku, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu, zatwierdzonego reskryptem Wojewody Warszawskiego z dnia 9.I.1929 r. i opublikowanego w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 6 z 5/6.1929 r. pod pozycją 171.

§ 3.

Terytorialny zakras działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu przasnyskiego, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest Przasnysz.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa warszawskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Przasnyski Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność, jako poręczyciel, za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Przasnyskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową powiatu Przasnyskiego. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25 poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w wypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Przasnyski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową Powiatu Przasnyskiego na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Przasnyskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym, lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowania, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Przasnyskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU RADZYŃSKIEGO W RADZYNIU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Radzyniu w dniu 3 września 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dn. 24 listopada 1937 r. Nr 44/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1 ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Radzyńskiego w Radzyniu założona pod powyższą firmą przez Radzyński Powiatowy Związek Samorządowy w Radzyniu w roku 1928, działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod powyższą firmą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Lubelskiego dnia 6.VI.1928 roku L. 3744/S.m i ogłoszonego w Lubelskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 26 z dnia 4.VIII.1928 r. poz. 251.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Radzyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Radzyniu oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest m. Radzyń.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa lubelskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa, Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowite bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Radzyński Powiatowy Związek Samorządowy w Radzyniu jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 100.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Radzyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Radzyniu.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor Zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Radzyński Powiatowy Związek Samorządowy w Radzyniu sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z 3 członków oraz z 2 zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Radzyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Radzyniu.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysoko-

ści 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i na rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych;

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Radzyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Radzyniu i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SARNEŃSKIEGO W SARNACH,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Sarnach w dniu 15 czerwca 19337 roku, zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 9 listopada 1937 roku Nr 15/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Sarneńskiego w Sarnach założona przez Sarneński Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1927, działająca pod nazwą: „Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Sarnach“ początkowo na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Poleskiego decyzją z dnia 30 grudnia 1926 roku Nr III-7425/26, a od dnia 16 marca 1929 roku do dnia wejścia w życie statutu niniejszego — na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Poleskiego decyzją z dnia 30 sierpnia 1928 roku Nr III. SF. 14 — 6, a opublikowanego w Poleskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 16 marca 1929 roku Nr 5 z późniejszymi zmianami ogłoszonymi w Poleskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 9 maja 1930 roku Nr 7 i w Wołyńskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 14 listopada 1931 roku Nr 18.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów

oszczędnościowych, obszar Sarneńskiego Powiatowego Związku Samorządowego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Sarny.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Sarneńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Sarneńskiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Sarneński Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 55.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Sarneńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i 6 członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

§ 20. ustępy: 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Sarneński Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z 3-ch członków oraz z 2-ch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Sarneńskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeń-

stwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowania, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Sarneńskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU STOLIŃSKIEGO W STOLINIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Stolinie w dniu 30 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 17 listopada 1937 r. Nr 29/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Stolińskiego w Stolinie, założona przez Stoliński Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1927, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Stolinie, na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Poleskiego dn. 8.X.1928 r. Nr III — S. F. — 14/20, uzupełnionego reskryptami z dn. 5.I.1929 r. Nr III — S. F. — 14/20 i z dnia 8.V.1929 r. Nr III. S. F. — 14/21, opublikowanego w Poleskim Dzienniku Wojewódzkim z dn. 19.X.1929 r. Nr 14 oraz uzupełnionego reskryptem z dnia 22.VIII.1931 r. Nr S. F. — 2/i opublikowanego w Poleskim Dzienniku Wojewódzkim z dn. 5.IX.1931 r. Nr 12.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu stolińskiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Stolin.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa poleskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalnia herbu województwa poleskiego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Stoliński Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000.— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszone na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Stolińskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Stoliński Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Stolińskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Stolińskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI STOPNICKIEGO POWIATOWEGO ZWIĄZKU SAMORZĄDOWEGO W BUSKU-ZDROJU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w dniu 10 września 1937 roku, zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 24 listopada 1937 r. Nr 48/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp 1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności Stopnickiego Powiatowego Związku Samorządo-

wego w Busku - Zdroju założona pod firmą Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Stopnickiego przez Stopnicki Powiatowy Związek Samorządowy i działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Kieleckiego d. 12 czerwca 1930 r. L. Sm./1404/6, a opublikowanego w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 5 lipca 1930 roku Nr 16, a następnie zmienionego decyzją Wojewody Kieleckiego z dnia 31 stycznia 1932 roku L. SF. 123/S. O./22, ogłoszoną w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 18 czerwca 1932 roku Nr 13.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Stopnickiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Busko-Zdrój.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Stopnickiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy ustalona w § 1 statutu niniejszego. Do czasu ustalenia herbu Stopnickiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używać będzie pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Stopnicki Powiatowy Związek Samorządowy w Busku-Zdroju, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Wydziału Powiatowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i 8 członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy Rada Powiatowa Stopnickiego Powiatowego Związku Samorządowego wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Stopnicki Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegielnym, składającym się z pięciu członków oraz z pięciu zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Stopnickiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych

w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowania, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Stopnickiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WŁOCŁAWKA WE WŁOCŁAWKU,

uchwalonego przez Radę Miejską we Włocławku w dniu 26 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 2.XI.1937 r Nr 3/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy, oraz przepisy ogólne.

§ 1 ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności miasta Włocławka we Włocławku, założona pod powyższą firmą przez Gminę miasta Włocławka w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą, na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Warszawskiego dnia 10 maja 1928 r. za L. S. M. 1892/1, a opublikowanego w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 5 czerwca 1929 r. § 6, poz. 174.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar miasta Włocławka oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Włocławek.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb miasta Włocławka.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowite bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Miasto Włocławek, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Zarządu Miejskiego we Włocławku.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i ośmiu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Miejską we Włocławku. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Miejska we Włocławku wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ustęp 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy.

Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ustęp 1 i 2.

Miasto Włocławek sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Miejską we Włocławku na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych miasta Włocławka.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku miasta Włocławka i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ZAMOJSKIEGO W ZAMOŚCIU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Zamościu w dniu 27 października 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 24 listopada 1937 roku Nr 55/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173.

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Zamojskiego w Zamościu, założona pod powyższą firmą przez Zamojski Powiatowy Związek Samorządowy w Zamościu w roku 1927, a działająca do dnia wejścia w życie Statutu niniejszego, pod tą samą nazwą na zasadzie Statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Lubelskiego dnia 4 września 1928 r. za L. 4707/SM., a opublikowanego w Lubelskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 21 listopada 1928 r. Nr 38, poz. 394.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych — obszar Zamojskiego Powiatowego Związku Samorządowego, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Zamość.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa lubelskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa lubelskiego Kasa używać będzie pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Zamojski Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 60.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Zamojskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i ośmiu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Rada Powiatowa wybiera na okres 3-ch letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osob trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Zamojski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składa-

jącym się z trzech członków oraz dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Zamojskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na ktore uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześnie jak na 6 miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Zamojskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku, wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Redaktor odpowiedzialny: **Bolesław Obszyński.** Wydawca: **Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorzadowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POW. WYSOKO-MAZOWIECKIEGO W WYSOKIEM-MAZOWIECKIM

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		19.307,05	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		5.160,99	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		23.567,80	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			48.035,84
2. Kupony		253,00	253,00
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		9.477,45	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		3.262,50	12.739,95
5. Banki i K. K. O. Loro		7.010,03	7.010,03
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (1 kont)		2.500 00	2.500 00
8. Pożyczki wekslowe (571 kont)		115 946,50	115.946,50
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (48 kont)		6.997,71	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			6.997,71
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpieczone innymi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszcz. (28 kont)		3.055,00	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			3 055,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (261 kont)		96.053,00	96.053,00
15. Odsetki zaległe		647,70	647,70
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości		3.499,05	3.499,05
18. Różne		1.284,13	1.284,13
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe		1.950,47	1.950,47
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		2.122,28	
b) za rok sprawozdawczy		7.041,55	9.163,83
Razem			309.136 21
21. Depozyty		55.019,14	55.019,14
22. Udzielone gwarancje		10.066,00	10 066,00
23. Inkaso		4.322,22	4 322,22
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego		81.050,00	81.050,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
26. Różni za nasze weksle kaucyjne			
Ogółem			459 593,57

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		50.000,00	50.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (3 kont)		29.053,98	
b) terminowe			29.053,98
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (11 kont)		9.230,35	
b) terminowe do 3-ch miesięcy			
c) terminowe ponad 3 m. (1126 kont)		72.977,62	82 207,97
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publicznych (22 kont)		5.421,46	
b) osób fizyczn. i prawno-pryw. (29 k.)		21.506,36	26.927,82
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe		1.892,46	1.892,46
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		3.240,00	
c) w Bankach Komunalnych K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			3 240,00
12. Dyskonto Akceptów Banku Akceptac.		81.050,00	81.050,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		27.102,30	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			27.102,30
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne		5.448,27	5.448,27
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)		2.213,41	2.213,41
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			309.136,21
22. Różni za depozyty		55.019,14	55.019,14
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj		10.066,00	10.066 00
24. Różni za inkaso		4 322,22	4.322,22
25. Bank Akceptacyjny		81.050,00	81.050,00
26. Fundusz Emerytalny			
27. Własne weksle kaucyjne			
Ogółem			459.593.57

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	4.348,17	
b) od rachunków bieżących	225 84	
c) od redyskonta weksli	4.926 11	
d) od kredytów udzielonych Kasie	1.120,20	
e) różne inne	40 55	10.660,87
2. Prowizje wypłacone	66,88	66,88
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	8.841 00	
b) świadczenia socjalne	632 04	
c) wydatki rzeczowe	2 857,65	12.330,69
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	613.18	613.18
6. Odpisy na dłużnikach	7.312,32	7.312,32
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.	701,55	701,55
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem		31.685,49

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	19.333,62	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	273,85	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	528 04	
g) od K. K. O. i Banków	757 96	
h) różne inne	647,05	21.540,52
2. Prowizje pobrane	704,70	704,70
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji	2.398,72	2.398,72
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		7.041,55
Razem		31 685,49

Buchalter: (—) Stanisław Srzednicki

Komisja Rewizyjna:
(—) Bolesław Sztyler, przewodniczący
(—) Kazimierz Kamieński
(—) Stanisław Olędzki

Dyrekcja:
(—) Kazimierz Bańkowski,
(—) Antoni Mystkowski,
(—) Aleksander Brejnakowski,

W związku z odejściem obecnego dyrektora zarządzającego na takież stanowisko do KKO m. Sosnowca

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
powiatu CIECHANOWSKIEGO
W CIECHANOWIE

ogłasza

KONKURS

na stanowisko Dyrektora Zarządzającego Kasy.

Od kandydatów wymagane jest:

1. Kwalifikacje zawodowe, przewidziane w § 10 ust. 2 rozp. Ministrów Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16.3.37 r. o KKO. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173);
2. obywatelstwo polskie;
3. nieprzekroczony wiek 45 lat;
4. referencje.

Uposażenie do zł 700,— miesięcznie.

Stanowisko do objęcia od dnia 15/2, względnie 1/3-1939 r. po zatwierdzeniu kandydata przez Związek KKO. w Warszawie.

Podanie z życiorysem oraz świadectwami oryginalnymi względnie w uwierzytelnionych odpisach należy składać na ręce Przewodniczącego Rady KKO. w Ciechanowie w terminie do dnia 20 stycznia 1939 r.

Przewodniczący Rady KKO.
(—) dr Oborski Tadeusz
Starosta Powiatowy

P. T.

Nakładem Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Miodowa 6, wyszła z druku książka pt.

„Prawo Wyborcze do Rad Miejskich"

w opracowaniu znawców autorów prawa wyborczego pp: Bolesława Trzebskiego, naczelnika wydziału w Minist. Spraw. Wewn. i Jerzego Chylewskiego, radcy w minist. Spraw Wewn. Książka, która zawiera tekst ustawy, rozporządzeń wykonawczych, okólników ministerialnych oraz b. szczegółowe komentarze i objaśnienia ma na celu zorientowanie w przepisach nowego prawa wyborczego oraz dostarczenie władzom i komisjom wyborczym dokładnego p o d r ę c z n i k a pomocnego w praktycznym stosowaniu przepisów ustawy.

Cena egzemplarza wynosi 1 zł 50 gr + porto (30 gr)

Odbito w Drukarni Sam. Inst. Wyd. w Warszawie, ul. Miodowa 6. Tel. 682-18